

Vc
5780

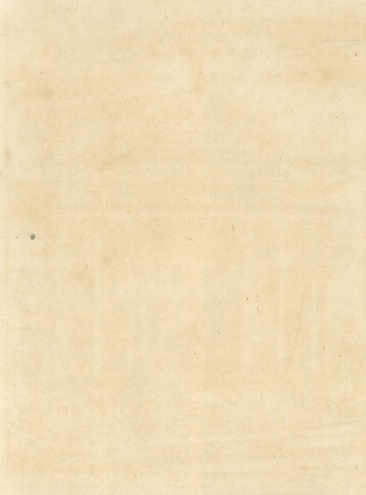

Cont. 81. No. 50.

60

ET ALIIS
 TEMPORE
 ADIUTOR
 JOHANNIS GORCHII
 DUCIS Saxonie
 Landgrave
 etc.

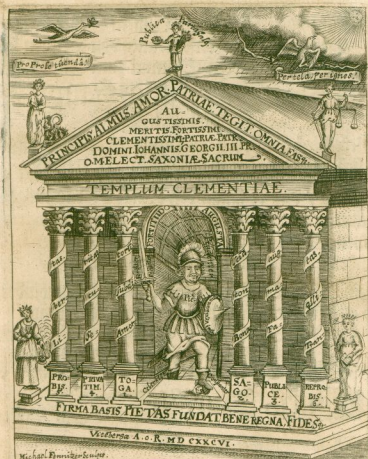
GORCHII
 etc.

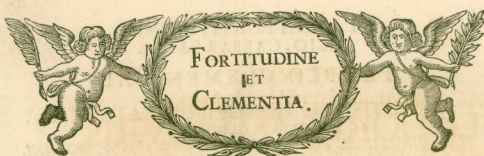
1. 574.

STATUA FORTITUDINIS
 JULIO-CAESAREANAE
 IN
 TEMPLE CLEMENTIAE
 ERECTA, ET
 AUGUSTISSIMIS HONORIBUS NATALITIIS
 AC FELICITATI GLORIOSISSIMAE,
 SERENISSIMI AC POTENSISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI,
 DOMINI

JOHANNIS GEORGII III.
 DUCIS SAXONIAE, JULIACI, CLIVIAE ET MON-
 TIUM, S. R. I. MP. ARCHIMARESCHALLI ET ELECTORIS,
 LANDGRAFII THURINGIAE, MARCGRAFII MISNIAE, ET UTRIUSQUE
 LUSATIAE, BURGGRAFII MAGDEBURGI, COMITIS PRINCIP. DIGNIT. HENNEBERGAE, CO-
 MITIS MARCAE, RAVENSBERGAE ET BARBY, DOMINI RAVENSTEINI. ETC. ETC.
 BINIS ORATIONIBUS SOLENNIBUS,
 IN INCLUTAE LEUCORAE AUDITORIO MAJORI
 ET PANEGYRI PUBLICA
 HUMILIMO ANIMI DEVOTISSIMI CULTU
 CONSECRATA,

A
 POTENSISSIMI SAXONIAE ELECTORIS
 SERVIS HUMILIMIS
CHRISTOPHORO FRIDERICO, & GOTTLIBO CHRISTIANO
 FRATRIBUS GERMANIS, VICEDOMINIS AB ECCKSTAED,
 DIRIGENTE SPROKO,
 M. F. CALENO,

An Vor-Höchstermeldte Ihre
 Chur-Fürstliche Durchlauchtigkeit /
 R. R.
 Unsern Gnädigsten Herrn /

Untertänigste Zuschrift :

Klaube / daß sich Klee zu Deinem Lorbeer leget /
 Der zwar / gleich diesem / auch von Deinem Lobe gelint /
 Und als ein Neben-Schmuck zum Sieges-Kranke dient /
 Den Dein Churfürstlich Haupt mit Höchsten
 Ruhme trägt /
 Seit Dein Gerechtes Schwert des Ahnerths Macht erleget /
 Daß Er sich nach der Zeit so viel nicht mehr erlöhnt /
 Und wünschet / daß er längst bey **Sachsen** aufgeführt /
 Als welches ihm den erst- und schwebsten Fall erregt /
 Auf dessen einen Sieg iedweder sich gegründet /
 Der bisanher erfolget und künfftig folgen kan.
 Wie aber Deine **MACHT** mit **GÜTIGKEIT** sich verbindet /
 So wird auch beyden hier ein Dpffer-Dienst gethan.
 Duct es / **DIOGENA** / mit Gnaden-Strahlen an /
 Daß unser Kleeblatt auch Dein **Sonnen-Licht** empfindet !
Sw. Churf. Durchl.

Wittenberg / am 12. des Herbst-Monats / welches der höchst-
 erfreuliche Gedächtnis-Tag / Denn vor bey Jahren bey
 Wien glücklich wieder den Thron erhalten in ihm würdigen
 Victorie / die Gott mit vielen folgenden / wie bisanhero /
 seiner besätigen wolle ! J. J. E. 1686.

Untertänigst gehorsamte /
 die
 Urfreubere.

RECTOR
ACADEMIÆ WITTEBERGENSIS,
THEODORUS DASSOVIUS,
POESEOS PROFESSOR PUBLICUS OR-
DINAR. ET LL. OO. EXTRAORD.

CIVIBUS ACADEMICIS

S. P. D.

PEr multa retrò secula eun-
dum, & ad *Cæsaris Justiniani* tempora
respiciendum foret, si VICEDOMI-
NORUM appellatio cum antiquissima
origine hic indagari altiùs deberet. Ju-
re canonum, auctoritate Pontificià statutorum, VI-
CEDOMINI Ecclesiæ PATRONI fundatoresqve
salutantur. Seculis labentibus inyaluit, ut, cum Ro-
mano Præsuli asfidere tenerentur ordinarii Episcopi,
habere possent VICEDOMINOS, Ecclesiàm ipso-
rum loco moderantes. *M. Aurelius Casiodorus* tamen
autor est in Variis, *Theodorici* tempore Regiis dome-
sticis Comitibus adjunctos VICEDOMINOS fuisse,
cum imperio sat gravi. Legimus apud *Hincmarum*,
defensoribus Ecclesiæ ac Advocatis VICEDOMI-
NOS associari, ut sine querela Pontificibus obsequium
exhiberetur. Quando in Germaniæ has oras, & Sa-
xonix imprimis, VICEDOMINORUM dignitas illa-
ta sit, ipsa temporis longinquitas in dubio ponit. Officii
autem primùm Nomen in sanguinem deinde ac Fami-
lias illustriores transfusse, à præcipua Nobilitate incly-
tum splendorem adeptum, pluribus ac luculentis nosci-
tur indicis. Multa oppidò effluxere secula, cum Sa-
xonis his terris atqve Ducibus insignes militaresqve
operas probarunt suas Varii Heroes à *Vicedominis* co-
gnominati. Gloriæ ac meritorum indies majora cepit
incrementa Domus eminens, in id incumbens strenuè,
ut pietatis sapiëntiæqve studia cum armis copularet.

A

Lon-

Longius enumeratu opus, & à nostro alienum instituto videretur, feriem pertexere Heroum togà pariter ac fago celeberrimorum, qui & florent hodieqve, & hóc ævo claruerunt maximè. Sufficiet in præfens ad avitas laudes plenis famæ virtutumqve pasibus contendere PARENTIS MAGNI & qui ipse hodie Vice-Domini per Lusatiam Superiorem nec non Confiliarii Electoralis officio immortalis cum laude fungitur, CHRISTOPHORI VICEDOMINI ABECSTAED, Dynastæ in Jahmen, Durrbach, Esselberg, Colmen & Neuhoff, Generosos Filios, DN. CHRISTOPHORUM FRIDERICUM, & DN. GOTLOB CHRISTIANUM, Germanos Fratres, Academia nostratis Decora. Uterqve hodiè conscendet cathedram civilem, & peractis ritè pomeridianis sacris, in Auditorio majore Serenissimi ac Potentissimi SAX. ELECTORIS, Domini Nutritiique nostri Clementissimi, Heroicas virtutes pari & ingenio & obsequio delineare annitetur. Quà in re subituri partes cum piissimorum sunt clientum, tum egregiorum Universitatis Civium. Ac major natu quidem FORTITUDINEM Augusti PRINCIPIS expendet, statuetqve monumentum, non marmoribus, metallis, cedris, temporum obnoxii edacitati, sed æternitati animorum & memoriæ posteritatis commendandum. Meritus profectò PATER PATRIÆ ab Heroicâ virtute id elogii est, tot generosis, & ad maxima Imperii Germanici momenta referendis actionibus. Præsentissimo discrimini pro Germaniæ securitate, quâ interfluente Rheno limitatur hodiè à Galliis, tutandâ se objecit. Cùm antepsum hoc triennium ducenta barbarorum millia (exceptis adhuc alibi relictis passim, per Pannonias in supplementum distributis, ex Europâ, Asia, & Africa colligeret, moenibus Viennæ ostentaret, cor & Palladium Cæsaris Optimi arctissimâ obsidione cingeret Purpuratorum inter Thracas cum imperio supremo administer princeps, quem *Vesirium* prægrandem sui nominant, SA-

SAXONIÆ Magnanimus Dux, JOH. GEORGIUS III. auxiliatorum primus venit, vidit, vicit cum exercitu, virtute potius, quam numero prolixiori fretus, primus, inquam, ab audentia, qui in castris Muhammedanorum munitissimis victricia defixit signa, inter ordines sinistrae aë ductor volitans, non rediturus ante, quam vidisset superatum & vertentem terga hostem. Græciæ Peloponnesus nunc per orbem universum publicat, quid causæ fuerit, cur inter nives medias, interque frigora tantoperè accenderetur cura PRINCIPIS Divini, pro salute Christiani nominis: cum Venetorum Serenissimâ Republica dum miscuit consilia secreta ipsemet, & militare fœdus pepigit. Infelix *Buda*, *Buda*, opus, sanguine fraterno impiatum crudelissimo ab *Attila*, huc usque, inter aliorum alias, experta vires Saxonum ac legiones oppugnantes est. Vix à se ipso impetrare potuit, quin proficisceretur iterum, ALBERTI SAXONIS (quem MAXIMILIANO I. imperante *Hectorem Teutonicum*, & *Dexteram Imperii* Summatres nominabant) æmulus ex asse hæres, Heros noster, & exemplo suo animaret militem. Alter VICEDOMINUS id dabit operam, ut dignum pariter Famâ & Fortitudine Augusta Mnemosynon erigat, Templum CLEMENTIÆ. Depinget etenim imaginem serenâ fronte, gratioso lumine, benigniore lingvâ, animoque *Hectorem* in PATRIÆ PARENTE; quamque nihil comitas severitati, gravitati bonitas, humanitasque Majestati deroget, firmis firmis evincet argumentis. Neuter non rem aget strenuè, illustraturus laudes Inclyti, Magnanimique PRINCIPIS, oratione disertissimâ, nec non compositis simâ: hæc tamen lege, ne in Patrum reliquorumque Auditorum patientiam prolixitate ambo peccent, temperare malunt sibi, non ultra horæ spacium, exceptis Musicis concentibus, dicturi. Vestrum erit CIVES ACADEMICI, solenniorem hanc Panegyrim, HONORIBUS SAXONICIS Augustisque NATALIBUS sacram, frequentissimo confluxu exornare. Sic namque fiet, ut & pietatis simul, & officiorum debita laudabili exemplo paratissime solvatis. P.P. Dominica VIII. post TRINIT. Anno Salutis reparatæ cl. Ise XXCVI.

ARIA

Sur Music vor dem Actu:

I.

Die Verblühtigst = Theures
Landes = Haupt/

Du Krohn' und Zierde Großer Helden /
Im Fall den Mäusen auch erlaube /
Dein unvergleichlich Lob zu melden /
So laß jetzt auff Parnassens Epizen
Dein Helden-Bild / als Sonne blitzen.

II.

Daß deiner Tugend himmlisch Licht
Zu schuldigster Verehrung schauen /
Und zu Bezeugung tieffster Pflicht
Dir einen Ehren = Tempel bauen /
Darcin jedweder seine Witte
Und Wunsch für Dich / als Beyrauch schütze!

III.

Dein Licht / das Feinde brennt und blendt /
Kann unsern Mäusen Schatzen geben /
Dein Schwert / das keine Scheide kennt /
Nimm jenen und schütz uns das Leben :
Der Himmel füllt dein Groß Gemüthe
Mit gleicher Tapferkeit und Güthe.

IV.

Drum gönn uns diese Lust und Ruh
Daß wir der Kauten Lummuth schmecken
Und schreiben dir die Wohlfahrt zu /
Die Ihre Wirkungen erwecken /
Wenn Sie mit Hüßf und Rettung laben
Was Tüdt und Pabst vergiffet haben.

V.

Es grün' auch hier das Lorber = Reiß
Das Dein gerechtes Schwert gebrochen /
Als Du auf Görtliches Geseiß
Der Donau Schmach zu erst gerochen /
Daß nun an andern Sieges = Kränzen
Noch immer Deine Blumen glänzen.

VI.

Ist unsrer Fars' und Hand zu matt
Der gleichen Tzerden fürzumahlen /
So sündet doch der Wille statt
Und hebet sich durch Deine Strahlen /
Ins künfftige von höhern Dingen
Ein schuldigst Dpfer Dm zu bringen.

(o)

CHRISTO FAVENTE!

ORATIO PRIOR.

Sistens Statuam Fortitudinis Ju-
lio-Cæsareanæ & huic consimilis
SAXONICÆ ELECTORALIS,
JOH. GEORGII III.

ETC. ETC.

RECTOR MAGNIFICE,
PATRES ACADEMIÆ CONSCRIPTI,

*Viri Magnifici, Summè-Reverendi, Consultissimi,
Experientissimi, Excellentissimi, Nobilissimi, Amplis-
simi, Clarissimi, Dnm. Patroni, Præceptores & Fautores,
omni officiorum genere colendi:*

Tuque,

Lectissima Commilitum socrisimorum Corona.

Brimus post menstruum
dies hic labitur, quum auspiciousimo,
quod Saxonia imprimis universa lætetur,
sydere illuxit OCTAVA CALEN-
DAS JULII, Dies illa lætabilis, quæ &
NOMINIS ELECTORALIS splendore corusca,
& celebrati quatrinduo antè NATALIS E JUDEM
radios suis velut admiscens, tantò solidioris gaudii præ-
buit argumentum. Cujus publicè testandi ut sua cuique
pietas facillè causam, semperque suggerit; ita serò etiam
cultui, modò serius fit ac devotus, illum esse locum ac
favorem, nemo dubitat. Equidem, quantà olim reli-
gio-

gione Græci pariter ac Romani diem eum, quò in lucem editi essent Imperatores & Principes, coluerint, quamque festum ac solenne id omne tempus habuerint, nemo tam hospes eorum in Historiâ est, quin cognitum pridem habeat. Apud Romanos certè tantus erat moris istius honos, ut in legem ac jus deinceps abierit, & Dione ac Tacito referentibus, vel solo hoc nomine Consules abdicaverit Caligula, quòd Natali suo celebritatem & diem festum non indixissent. Triumviri quoque sub Cæsare Octaviano coegerunt omnes, ut Julii Cæsaris Natalem laureati ac hilares celebrarent. Eò etiam sancitò, ut quivi neglexissent, execrationibus Jovis haberentur obnoxii: sique Senator aut filius Senatoris in eo deliquisset, is multam decies sestertium numeraret. Ceterum neque intra unius alteriusvè diei solennitatem ista substitit religio; quin ad *menstruum* plerumque & ulterius protensa spatium, tantò uberiores affectus prolixitatem prodidit, ac propriò solenniorem se habere Principum & illustrium Virorum Natalem docuit. De Mecænatis olim sui Natali Lyricorum Princeps:

*Jure solennis mihi, sanctiorq;
 Penè Natali proprio, quòd ex hâc
 Luce Mecænas meus affluentes
 Ordinat annos.*

Quem in modum Censorinus etiam Q. Cerealis natalem celebrans: *Quum singuli homines, inquit, suos tantummodò proprias colant Natales, ego tamen duplici quotannis officio huic religioni astringor. Nam quum ex Te Cerealem appellat) tuâq; amicitiâ honorem, dignitatem, decus atque præsidium, cuncta deniq; vitæ præmia recipiam, nefas arbitror, si diem tuum, quò Te mihi in hanc lucem edidit, meo illo proprio negligentius celebravero. Ille enim mihi vitam, hic fructum vitæ atque ornamentum peperit. Quid nos? qui, quod illi amicitie sinceroque amoris tribuerunt, meritis Optimi Principis, ELECTORIS CLEMENTISSIMI debemus? quippe cujus*
 NA-

NATALIS id nobis beneficii præstat, ut suum quis-
 que Natalem feliciter ac tranquillè transigere possit.
 Imprimis verò me, Fratremq; sanctior obstringit Reli-
 gio, Nataliq; Principis peculiare quoddam Pietatis of-
 ficiũ depositit; quorum non solum Majores atq; Pa-
 rentes, sed omnis ad eò *Vicedominorum* familia PRINCI-
 PALI SAXONICÆ DOMUS Gratiã nunquam non
 fota fuerit & adjuta. Quare id nobis potissimum in-
 cumbere semper putavimus, tanto ut favori nostra re-
 sponderet obsequii fides, humillimæq; devotionis, quã
 posset occasione, pignus daret & argumentum. Quò mi-
 nus miraturum quenquam Vestrum credo, A. H. cur nos
 potissimum has gratulandi publicè partes, quã quidem
 decet, modestiã & humilitate, nobis sumserimus, im-
 pares utiq; negotio, & qui neque ætate, neque
 ingenio, neque dicendi peritiã cum aliis ex ordine
 nostro simus comparandi. Ut autem sanctius at-
 que perennius Diei hujus auspiciatissimi nostræq; de-
 votionis humillimæ extet monumentum, utq; me-
 meã simul tenuitati atq; in dicendo infantia re-
 ctius consulam, quæ in percensendis, ne dicam cele-
 brandis univèrsis, cum Optimo PRINCIPE concessis
 nobis divinitus beneficiis, (quorum hoc tempore imprimis
 gratam recolere memoriã Pietatis interest) jejuni-
 us longè ac infelicius esset versatura, misis jam ac se-
 positis ceteris omnibus, id unum saltem, quã potero
 brevitate persequar, ut *quantum FORTITUDINI
 PRINCIPIS AUGUSTISSIMI debeamus*, quam-
 quæ hæc ipsa Virtus excelsissima reliquas inter Principa-
 les Ipsius dotes, velut inter ignes Luna minores emicet,
 oculis vestris animisq; evidentius paulò exponam; Id-
 quæ quum alias plures ac luculentas ob causas, quas su-
 spicari cuivis in proclivi erit, tum antiquitatis etiam
 causã, quæ hanc ipsam octavam Calendas Jul. *Forti For-
 tume* olim sacram habuit, & Sacra insuper Martialia idibus
 Mensis hujus celebravit, uti ex *Varrone*, *Ovidio* aliisque
 docuit sagacissimus antiquitatis scrutator, *Rosinus*.
 B 2 Quid?

Quid? quod & fortissimi facile Herois, Julii Cæsaris
Natalis, quartò Idus Julii olim celebratus proximè
JOHANNEUM HUNC NOSTRUM con-
tingat; Alexandrum quoque re & nomine Magnum
sexto mensis hujus natum, *Plutarchus & Ælianus* pro-
diderunt memoriae. Quare & Veterum ego secutus
morem & institutum, qui Principum honoribus die Na-
tali Statuas consecrabant & simulacra, sanctè deinceps
ac religiosè etiam post fata ipsorum colenda, ipse pari-
ter Fortitudinis elegantissimam speciem in *Potentissi-
mi ELECTORIS Nostri* imagine ita expressam, non
Praxitelis quidem aut Phydias scalpello, aut Apellis vel
Zeuxis penicillo, (quo solo pingi Magnus Alexander vo-
luit) sed stylo, licet impari ac exili, delineabo. Ut in Ipso
SUMMI PRINCIPIS EL. vultu angustissimo, graphi-
cè hic, proxumè cathedram, depictò, non aliam
deinceps quàm Hectoris alicujus aut Achillis, aut, qui
hos omnes Fortitudine rebusque præclarè gestis supe-
rare creditur, *Julii Cæsaris Imaginem* videre Vobis ac su-
spicere fitis visuri. Equidem grave me subiisse onus de-
mum sentio, ac Lipsii recordor, excusantis alicubi de
militiâ scriptionem, quam ipse non miles edere sustinue-
rit. Qui tantus tantiqve ingenii Vir quodsi minùs di-
gnè se traditurum existimavit, quæ suò non comperta u-
sû & exercitio haberet, quâ ratione ego, qui procul omni
armorum strepitu & pulvere intra Mularum recessus ta-
citos & literata otia ad hoc ætatis perveni, parem rebus
Orationem afferre, tantumque verborum pondus, tan-
tam copiam ciere potero, quæ negotiorum magnitudi-
nem æquet, gestisque Max. Principis respondeat? Ve-
rùm enim verò si laudem dicendo non emeruero, suffe-
cerit, pietatis & obsequii gloriam obtinuisse, Vestriqve,
RECTOR MAGNIFICE & A. H. in me favoris,
ex benevolâ brevissimi temporis attentione, argumen-
tum exosculari. Quo quidem nomine Vestram omni-
um bonitatem, studio quàm decet enixissimo rogo
atque obtector.

Ut

Ut verò plurima sint oppidò & augustissima, quæ
ipsò vultu Serenissimo prodit ELECTOR OPT. ma-
gnæ atque excellentissimæ virtutis cuiusque simulacra;
nescio tamen, an Fortitudinis venerandâ imagine, ulla
in Eo exstantior, aut quæ obtuentium animos oculos-
que majori luce perfundat. Quin omnes ad eam artus,
motus, nutusque ita compositos deprehendimus, ut
Fortissimorum MAJORUM indolem omnem uni Hu-
jus pectori impressam, unius augustissimo Vultu expref-
sam haud temerè simus arbitrari. Ita nimirum Horatii
verbo, quod veritate suâ toties adduci meretur: Fortes
creantur fortibus & bonis, nec imbellem Aquilæ gene-
rant columbam. Neque adeò mirum, cum ipso statim
sanguine Heroicum ejusmodi Spiritum in Principem
Nostrum transiisse, quò periculorum quævis ambigua
tam intrepidus subit. Infiniti laboris & longi tempo-
ris negotium foret, in spatiosum Historiæ Saxonicæ cam-
pū descendere, omniaque illa, quæ sanguine hęc Heroico
genita sunt, miracula Fortitudinis atque prodigia, coram si-
stere. Nā quid de FRIDERICIS, SEVERO, STRENUO & BEL-
LICOSO (ut priores taceam) quid de ALBERTO illo verè
ANIMOSO dicerem, quem ob invictâ armorum virtutem
& incredibile animi robur quidam TEUTONICUM
HECTOREM; alii, & miles maximè, ROLANDUM
ALTERUM; Principes ipsi DEXTRAM IMPERII, Impera-
tores verò PATREM, *Custodemque Libertatis Publicæ* ap-
pellatarunt? Quibus laudibus veherem Herculeam ani-
mi vim invictissimi olim MAURITII, qui rebus præ-
clarè gestis eam Historiarum materiam orbi erudito de-
dit, quæ disertissima pridem fatigavit ora, cultissimâ-
que vicit ingenia? Jam AVI, Beatissimæ memoriæ
JOHANNIS GEORGII I. tot prælia, tot victorias
atque triumphos si enumerare sustinerem, annalium o-
pus texerem, hiltoriarumque nesciis non nisi fabulas
narrare viderer. Sufficiat igitur dixisse, nunquam à se
ipso degenerare Saxonicum Sanguinem, sed sui semper
C
fimi-

similem Virtutem Heroicam (faxit DEUS ad ultimam usque posteritatem!) propagare. In NOSTRI certe vel primâ ætate generosi istiusmodi emicuerunt igniculi, qui solerti deinceps educatione foti & enutriti eum jam tum ardorem promittebant, cujus nunc vim suspiciunt omnes & venerantur. Qvò qvum & *Serenissimus* PARENS mirum in modum delectaretur, nihil prius, nihil antiquius habuit, qvàm ut vario exercitiorum illustrium genere, magis magisque eliceretur, eoque tanquam certaminum graviorum simulacro quòdam & imagine futuræ Virtuti præludere assuesceret. Nec destituit docentium industriam *Principis* in discendo felicitas, sed tanta alacritate illa omnia imbibit, ut cujusvis mox spem & gaudium, mox admirationem atque stuporem provocaret. Hinc equitare intra cancellos pro consequendo brabeo, aggrediendo cædendoque feras, victoriosum aliquem imitari bellatorem, & qvæ sunt alia hujus generis belli pugnarumque præludia, non alius magis, ne dicam Principum, sed eorum etiam, qvos summo studio per totam vitam talibus incumbere juvat, & calluit unquam & exercuit. Itaque etiamdum tenerior *Principis* animus virilibus ausis adfvetus corpus pariter ad patientiam laborum ac tempestatum ipse maturè confirmabat. Unde ominari in proclivi erat, qvalem se olim præstiturus esset in serio magis ac severo Reipubl. negotio, & quocunqve casu, qvem ferre possèt necessitas. Neque fefellit sanè augurium, quin, quod præsågebant tunc omnes, nos experti sumus, & quem illi optabant, nos videmus coram ac veneramur Heroem invictissimum, imò talem qui, quicquid gloriæ fortissimi quique, junctis invicem Virtutibus, habent, solus & summâ quâdam perfectione sibi vindicat. Equidem plurimos bellicæ Virtutis gloriâ insignes comperimus Heroas alios, sed nec multo pauciores, qui aliquam subinde labem isti laudi asperse-

fe-

ferint. Ita intrepido aliquis animo hostes aggressus est, sed suis nimium viribus confusus, neglecto Numinis auxilio, necessariam Fortitudinis comitem desiderari passus est pietatem. Alius omnia periculorum ambigua forma motus subit, sed quia temporis & Prudentiae rationem non secutus, caeco impetu proruit, verae Fortitudinis gloriae privatus. Vincere alius, sed Victoriâ uti nescit, Neque in omni bellandi genere unus aequè præcipuam laudem invenit. At nostro Principi quanta concordia, quantus concentus omnium hujus generis laudum est? Quandoquæ bellandi ingruit necessitas, ac pro patriæ salute, pro libertate in armis standum est, animo quidem haudquaquam dejectus hostes repellere parat, Divini tamen Numinis auxilium ardentissimis precibus sibi simul exorans, Pietatem Fortitudini pulcherrimo nexu conjungit. Spartani olim ad bellum ituri non tympanis non lituis, sed solis Poëtae Tyrtæi versibus animos inflammabant. NOSTER sacri Præconis voce ex Bibliis sub cujusvis pugnae auspiciis hortari suos ac excitare jus sit. Nam uti Platonis Ethnicus Christiano prope modum effato: Nemo vir magnus sine afflatu divino unquam exstitit; ita nec nisi invocato Divino Numine audere magnum aliquid aut perficere licet. Ajaci etiam Ethnico exprobrat ipse Ethnicus Homerus, quod ad pugnam iturus, monitusque de Deorum in partes vocando auxilio, ignavis, responderit, illo opus esse. Secus NOSTER, qui ad exemplum Constantini M. in solo Crucis & Lucis Divinae Signo vincere se posse ratus, symboliacæ tesserae velut militaris loco illud Davidicum usurpat: **DOMINUS VEXILLUM MEUM!** Der Herr ist mein Panier! Imò pari pietatis sensu devotissimo etiam subditorum corda imbuit, injunctâ subinde, pro exigente rerum necessitate, precum publicarum, jejuniorum item & supplicationum solennium religione.

Atque sic cœlestibus auxiliis succinctus, arma victorica feliciter stringit, & obvios quosque hostes confidentissimâ virtute aggreditur. Neque tamen armis magis aut heroico spiritu, quàm prudentibus pugnat consiliis. Probè gnarus, verè dici apud *Polybium*: *Ἐὐφρόν ἐν ἐλέγμῳ τὰς πολλὰς χεῖρας νικᾷ, Consilium unum prudens magnam militum manum vincit.* Ea verò si unius consilii vis est, quid plura, cumquæ expertis summè ac celeberrimis Belli Ducibus, quos liberali semper gratia fovet, communicata & suggesta vicisim consilia valuisse putabimus? GOLZIANA imprimis & FLEMINGIANA, Belli Fulminum, non temere unquam sed nec impune cum JOVE SUO SAXONICO irruentium. Quare, si flecti ratione hostis, si devinciiri cœdere salutare, si dolo denique legitimo illudi & deijci molitionum machina possit, abstinet potiùs armis NOSTER, parcit Patriæ, quieti publicæ, militi, hostibus, nec quod Augustus Imp. disvasit, aureo piscatur hamo. Ubi a. nullo istorum ad salutem ac securitatem proficitur, quâ data causâ legitima, ruit vindice dextrâ, & insultantem temere proterviam conculcat. Leoninâ utrinque virtute,

parcere subiectis & debellare superbos,
doctus, admirando prorsus exemplo prodit, quantum in bello valeant Fortitudo & prudentia, sororio inter se vinculo copulata. Scilicet hæc Julianæ olim fortitudinis dos prima pariter numeratur, quod nisi circumspèctis probè omnibus, exploratis hostium consiliis, itinere, viribus, animo, in arenam haud faciliè descenderit, singulas prudentiæ militaris partes non sילו magis in suis historiarum libris, quàm factò in expeditionibus quibuscunquæ expressurus. Ceterùm quod *Salustius* dixit: *Postquam consulueris, maturè factò opus est,* non alius magis, quàm idem laudatissimus Cæsar & noster Cæsare major SAXO dictum sibi putârunt. Alexandri exemplo *μηδὲν ἀναελάμενοι*, nihil quidquam, ut

Luca.

Lucanus reddidit, actum credentes si quid superesset agendum. Neque enim minus paullo momentum bellicis rebus adfert ipsa expediendi velocitas, & immittens cuicumque occasione solertia, quæ vel casu oblata vertantur in consilium, & fortunæ nutui etiam leviori deserviat. Itaque ut primum pietate pectus, prudenti circumspectione caput, virtuteque ac robore instructo dextram armavit *NOSTER*, quantum pedes alacritate movet, quam copiarum festinationem exemplo urget, vota propè omnium & oculos fidemque antevertens? Tum verò totos dies in equo discurrere, cohortes circumire acturmas, adesse ubique, & vel facienda præcipere, vel exigere præcepta, sudoremque principalem miscere pulveri, refectiois ipsi loco est. Tum nihil à reliquo cœtu nisi robore & præstantia differt, titulis, cultu & signis imperator; labore, vigilantia ac tolerantia miles, tantò plus virtutis in copiis suis experitur, quantum ipse suâ plus expresit: tantò proniora obsequia, quantum faciliora dedit ipse auspicia. Hinc enim amoris, alacres, hinc pudoris, fegniore tracti vinculis, vel nutus autoritatem sequuntur, eumque colunt juvant, tuentur promissimè Ducem, quem non tantum studia sua laboresque ut exactorem intendere sed tanquam socium participemque relevare, bellique & hostium & fortunæ & cœli injurias non minus constanti subire animo adverterint. Fuit & hæc quondam *Julii* (ad cuius prototypum subinde mihi respiciendum est, in effigendo Fortitudinis Saxonice simulacro) Fuit hæc, inquam, & *Julii* sagacissima moderatio, ut gravitatem ipsâ comitate tueretur, utraqve Imperatorem & commilitonem subinde miscens, non disciplinâ magis, quam exemplo suos in officio contineret. Ceterum similis utrinque instituti non dissimilis eventus fuit, non dispar felicitas. Nisi quidem *NOSTRI* majorem longè & illustriorem, quàm ex ipso armorum & belligerandi hodierno usu, tum ex amplioribus inde in

D

Remp.

Remp. eamque Christianam commodis jure suo dixerimus. Atque de his quidem, quod de Carthagine *Salsitius* ait, tacere quam pauca dicere fatius utique jam foret, nisi argumenti, quod ingressus sum, ratio religiosam mihi vel jejune dicendi necessitatem imponeret, aut si citra ingrati animi notam possent ea non sapissimè commemorari. Quare recordamini jam ipsi A. H. haud dubiè, quam undecimus ante hunc annus testandæ Virtuti materiam Nostro præbuerit. Ortum nimirum in Belgio belli incendium totam prope modum Germaniam derepente involverat. Antiquæ Germanorum Libertati velut è specula infidiabatur Gallicus nostri temporis Philippus. Id omnibus modis agebat ambitionis plus quam Monarchiæ cæstro percitus Rex, ut non Patriæ solum nostræ, sed vicinis etiam Regnis acerbissimum servitutis jugum, quantum in ipso esset, imponeret, & quidquid huic animi impotentiae obstaret ac destinatorum ordinem decentissimam quavis ratione evertere auderet, si minus argentò corrumpi ac trahi in partes posset, igne, ferroque subigeretur.

Quid tum NOSTER? Ratus ad se pertinere moti in proximo incendii periculum, laboranti Reip. præsto aderat, omnesque hostilium armorum impetus excipiebat pariter ac propulsabat. Cum exigua sed lectissimam militum manu Saxoniam egressus, eas derepente terras adiit, quibus tum belli moles incumbebat, signisque aliquoties cum hoste collatis, liberam Francorum gentem ignobili jugo, Rheni accolæ Gallorum sævitiae, universam denique Germaniam Regis istius impotentiae fortius an felicius? eripuit. Quò utut maximo & ad omnem ætatem memorabili facinore tamen prælusisse saltem majoribus videtur. Quid enim jam de stupenda illa sive virtute, sive celeritate, sive felicitate dicam, quæ ante triennium istud IN LIBERANDA VINDOBONA CÆSAREA non elogium tantum omne, sed ipsam adeò, nisi contuentium, fidem omnem superavit?

vit ? Equidem A. H. non sine hōrrore animum Ve-
 strum subibit unquam memoria discriminis illius post
 hominum memoriam maximi , quod fidelium tunc
 cœtui , ab infensissimo Christiani Nominis hoste im-
 minebat. Vasto is sēse impetu in Hungariam Germa-
 niamque effuderat, terrorem, rapinas, incendia impunè
 circumferens quocunq̄ve eum effrœnis libido & impo-
 tentia furoris agebat. Quæ per omnes sexus, ætates,
 ordines ita grassabatur, ut cum plebe periret no-
 bilitas, cum senectute venerabili juvenus, tenelliq̄ve
 infantes, nisi qui Muhammedanis imbuendi blasphemiis
 ac seryitiis mancipandi duriorem morte vitam, tristi be-
 neficio, servarent. Lubrica passim sanguine Christia-
 norum terra, luctuq̄ve ferali, planctu atq̄ve suspiriis pio-
 rum undiq̄vaq̄ve remugiens, tam tristem stitit rerum
 faciem, qualis, cum conclamata sunt omnia, nocteque
 ac tenebris involuta, vel concipi potest. Jamq̄ve
 in Arce Vindobonensi Cæsareâ cor ipsūm atq̄ve Pal-
 ladium Christiani orbis tam repentino ac atroci incur-
 sū infestabant Barbari, tam pertinacibus quatiebant im-
 pulsibus, ut cessura mox furori ignium cœdiumque
 videbatur, nisi cœlesti oppidò, & quod eventus quàm
 maximè docuit, HEROICO VERE SPIRITU excitatus
 NOSTER cum instructissimo exercitu, benigni ac ve-
 locissimi instar sideris, longinqua itinerū emensus, adful-
 sisset nutanti, cumque fulgore arma, cum armis cædem
 clademq̄; & cum clade terrorem fugientibus inferens,
 Sociorum quorundā adjutus ope, properantia Christia-
 norum vota celeriori victoriâ prævertisset. Ut non ve-
 riūs olim suâ de velocitate rescripserit *Julius* glorio-
 sum illud: VENI, VIDI, VICI, quàm *Noster* *Princeps*
 id quidem potuerit, qui visò vix hoste multò immaniori,
 correptisq̄ve vixdum armis, majori longè impetu ur-
 gebat, fulminabat, sternebat. Primum enim cum suis
 in hostes fuisse, primamque edidisse stragem propa-
 lam constat, & frustra dissimulant, qui partium stu-
 dio

dio abrepti, eam INVICTISSIMI SAXONIS saltem religioni gloriam invident. Vix enim aliquem è sequioris fidei scriptoribus hæcenus quidem reperias, qui paricum MALEGONELLO Romano, candore, æternum id decus Saxonibus adferat. *Primum, inquam, belli impetum fortissimi Saxones exceperunt, qui, tanquam pro modo virtutis, fortunæ gradus deberetur, primâ in acie constituti, illatis ultrò acceptisque vulneribus in vestigio quoisque suo, famæque superstitibus cecidere, haud indigni illius imperio PRINCIPIS, à quò gloriosissime ducebantur.* Ac sanè quò vultu HIC animòq; & quàm imperterrito planè præsentissimis periculis, positâ etiam galeâ & lorica, frontem ac pectus objectârunt, quàm per obvias undiqve mortes, per erumpentia cælo terrisque fulmina huc illuc volitans, successerit festis, laudârunt strenuos, retinuerunt cedentes, nisi qui oculis usurpârunt ipsè, vix credat nedum eloqvatur alius. Quid? quod ex ipsis pugnæ sociis atqve arbitris non pauci, periclitanti subinde ELECTORIS vitæ timentibus, inque stuporem velut ætis, riguisse oculos, steruisse comas, vocemque faucibus hæsisse sibi profiteantur, usque dum collecto denique animo, irruentem subinde ad minus tuta PRINCIPEM ægrè retinuerint, satis grande, ingerentes, momentum victoriæ, si tradat auspicia & formidatum Nomen intenter. Etenim quæ domi AUGUSTISSIMARUM MATRIS, UxorIS, SOBOLIS preces, ab expeditionis difficillimæ auspiciis avocare non poterant, neque nunc eò jam progressum usque victoriæ tardare adlitum ministrorum vota aut consilia valebant. Itaque, non nisi cæso, post acerrimum conflictum, profligatoque hostium agmine, everfis castris, ereptis signis, armis, machinis, omniqve adparatu & opibus, in liberatam spe citius Vindobonam victricia demum signa infert, quiete, quæ ipsi reddiderat primum gavilurus. Atq; hic A. H. rectius & mihi quiescendum fortè videtur, quàm ad explicanda, quæ victoriam hanc consecuta univèrsim sunt uti commoda ita tripudia

dia pergendum. Tot enim utiqve ac tanta ea sunt, quibus nec Tullianum fortè flumen, nedum nostra suffecerit ariditas. Veterum sanè, quæ de rebus in bello præclare gestis circumferuntur, monumenta multa & illustria minoghodie miramur, ex quo omnè quantæcunque illius gloriæ summam unâ hæc in victoriâ contineri agnoscimus. JULII plures victoriæ, quàm vitæ anni numerantur; sed & occisorum ipsius auspiciis undecies centena millia hominum, nec cives inter hos pauci numerantur. De ipso victoriarum usu ad Dominium & Principatum ut nihil jam commemorem. NOSTER gloriosissimus victor vix cohortium aliquot jacturâ id præstitit Imperatori, Imperio, Principibus, Germaniæ, & universo, quâ patet, orbi Christiano, quod ad illos omnium victoriarum fructus compositum, vix nominis meritum integrum eis relinquit. Usque adeò non habet ex omni fastorum memoriâ, quod in consortium laudis immensæ, gloriæq; comparationem admittat. Nisi fortè in ipsâ Gente suâ Serenissimâ ad ANIMOSUM illum quem supra diximus ALBERTUM hic iterum respiciat. Qui MAXIMILIANI I. rebus tunc fortè nutantibus tantâ pariter promptitudine adfuit, eaq; virtute Imperii dignitatem & nomen Austriacum asseruit, quam nec hostis illaudatam relinqueret, publicè professus, uno absq; ALBERTO si fuisset, se mediâ in Germaniâ fuisse castra positurum. Equidem quid nunc de Austria ipsaq; Germaniâ futurum fuisset, tam inani Barbarorum impetu non masculè represso, nemo nostrum, credo, est, quin præcipiat animo. Quò rectius pariter intelligunt omnes, QUANTUM PRINCIPIS NOSTRI FORTITUDINI DEBEATUR. Expressum id curatius per saturam videtur, quàm ipse hic possum, in Moneta illa Svecica A. MDCCCX. CAROLI GUSTAVI REGIS Honoribus dicatâ, quæ singulas Regii Ornatus partes singulo lemmate insignitas exhibet. *Cornuæ* addita: MAJESTAS PUBLICA. *Sceptro*: TUTELA CIVIUM. *Orbi*: CURA RELIGIONIS. *Clavi*: VITA IMPERII. *Ensi*: CUSTODIA LEGUM. Certè si AUGUSTISSIMI IMPERATORIS IMPERIIQUE MAJESTATEM publicam pronohumilique vultu suspiciamus, plurimum ei roboris & ad

STATIEN SA

E

com-

compescendos magis magisque; Thracas praesidii & ad recuperandam, quod
vovemus ac ominamur, BUDAM, finesque illos omnes, bonae spei ac fi-
duciae, unam illam Victoriam Vindobonensem accessisse, fateamur, necesse
est. Civium porro omnium salus ac securitas, quomodo vitam veluti spi-
ritumque inde receperit, publici abunde plausus docuerunt. Doctrinae fa-
crae puritatem ne pollueret ultra blasphemam haeresis, Fortitudini PRIN-
CIPIS debemus. Legum & quae his continetur, morum sanctimo-
niam ne promiscua temeraret licentia, eidem debemus Fortitudini.

Cui porro delineandae quod magis ingenii aciem intendo, eodem minus
sufficere mentem manumque intelligo. Quam de tabula denique ista ad
Vos converto A. H. enixe rogatans, ut, quod in ea non assecutus sum
Principale Decus, sublimitati ac splendori tribuatis, vestroque benigno-
ri suppletis iudicio: non commissuri, ut debito ejus honori nostram infirmi-
tate quidquam decedat. Quare, quod superest, impertimini cultu &
salutatione religiosissimam egregium istud **FORTITUDINIS ELECTO-
RALIS SIMULACRUM!** Oculumini pectus Pietate & Zelo religionis
aestuans! Reveremini Caput prudentissimè circumspiciens; Frontem ex-
porrectam & imperterritam: Oculos sua majestate, & quam minantur
refractariis, severitate timendos, hostibus terrores, subditis delicias: Ora
cum fulmine quoddam resoluta: Manus ori compares, & non minori fe-
licitate quam fortitudine hostium capitibus imminentes: denique Pedes,
ut adendo celeres, sic pugnando pertinacissimè instantes! Salve igitur,
Josua nobis alter, **ELECTOR MERITISSIME!** Ter, & amplius salve, re-
divive *Gideon!* Chara Deum Suboles, Magnam Patriae Incrementum!
Quo TE cultu, quibus gratis, & quibus denique eas verbis impertiemus,
cui non fortunas modo, & quidquid sumus ac possidemus, sed hanc, quem
trahimus, spiritum, si à caelesti Numine discesserimus, debemus? Alcibi-
adem accepimus, à devictis olim hostibus Athenas reducem tantò civium
plausu, tamque exquisito exceptum honore, ut quum sanctius & augustius
quod offerrent, nihil haberent, ipsos venienti Deos gratulantes obviam
eulerint: non ut victorem illum, aut victoriae pacisque assertorem, sed ut
ipsam Victoriæ coelitus demissam intuitu certatim ac venerati.

Nos saniori religione, non TIBI Deos; sed TE DEO offerem. Devo-
tis ipsum rogantes precibus, ut TE commune totius Imperii Praesidium
perpetuò foveat, prosperet ac tueatur! ut Imperio Tuo ac ductu Patriam
ubique salvam, ubique compotem Libertatis ac tenacem Religionis praestet,
TE QUAE ac TUOS omni bonorum Principalium cumulo adaugeat! Eat
Fortissimi Principum in Saecula celebritas! Sistas se in FILIO ac NEPOTE
quodvis incluta Virtus, & in QUARTO imprimis JOH. GEORGIO TRES
PRIORES nobis reddat! Ferat & HUNC quocumque tendit, ipsa Salus, Vo-
tisque; Ejus praeveniat fatorum benevolentia! Audi preces has Supremum
Numen, & felicitati, quam dedisti, save, tantisque muneribus adde per-
tuitatem! DIXI.

CHRISTOPH. FRIDER. VICE-DOM.
AB ECSTAED.

CLEMENTISSIMO!

GUBERNANTE CHRISTO!
ORATIO POSTERIOR.

Sistens

TEMPLUM CLEMENTIÆ,
STATVÆ FORTITVDINIS ELECTORALIS,
recipiendæ Sacrum!

MAGNIFICE DŌMINE RECTOR,
PATRES ACADEMIÆ CONSCRIPTI,

*Dni. Patroni, Præceptores ac Fautores, quâ
par est observantiâ, cultu ac studio prosequendi, Hospi-
tes item ac Auditores reliqui omnium Or-
dinum Honoratissimi,*

Tuq̄ve, Commilitonum Corona florentissima:

VUM PLURIMA ESSENT OLIM,
quæ Principum Natalibus dicarent
Eqvites Romani, solennia; tùm cer-
taminibus præcipuè ac ludis Eqve-
stribus non ipsum saltem diem il-
lum, sed complures etiam secutos
læti lubentesq̄ve consumserunt, ut
nullum se agona, nullum discrimen pro salute Prin-
cipis non subituros indicarent. Quod torneamento-
rum (ut appellant nostri) genus inde ad Avorum us-
que nostrorum tempora traductum, etsi gravissimis
rationum politicarum momentis submotum pridem
ac abrogatum sit, consimili tamen quodam, sed tran-
quilliori & Literario Certaminis genere POTENTIS-
SIMI

F

SIMI

SIMI ELECTORIS NOSTRI SACRIS NATA-
LITIIS ac Onomasteriis litare humillimè, tantum ab-
est, ut licere minùs existimem; ut potius & prævio Fra-
tris exemplo accensus, & Superiorum actus stimulis,
piæq̃ve adeò æmulationis ac devotionis oestro percit-
us, cum ipso hoc Germano amantissimo in conten-
tionem jam ituro, quantum is in dedicanda *Fortitudinis*
Statua, inq̃ve effingenda, ad hujus formam ac normam,
Novi Julii Cæsaris, h. e. **JOH. GEORGII III.**
Serenissimi Electoris nostri imagine elaboravit, tantum
nunc operæ daturus ego sim, ut digno eadem nec au-
gusto minùs, quàm ipsa est, locò reponatur, sanctiùs
tantò ac diuturniùs colenda. Quod dum meditor,
commodum in mentem venit Romani illius Templi
Clementiæ, quod Cæsaris dicatum honoribus, ipsius et-
iam effigiem recepisse deinceps atq̃ve aservâsse, Plu-
tarchus, præter alios, Autor est, fidissimus Antiquitatis
Romanæ promus condus. Quamquam enim Victoriæ
etiam Templum fortissimi Julii, ac Victoris, si quisquam
Cæsarum, incluti, meritis extruxerint, statuam tamen
ejus in illo digniùs decentiusq̃ve locari existimârunt.
Ac sanè, cum in omnibus faciliè institutis suis singula-
rem prodidit sapientiam Romanorum gens sagacissi-
ma, tum hoc imprimis, quod Julii Cæsaris, h. e. ipsi-
us quasi Fortitudinis simulacrum non alio, quàm Cle-
mentia in templo coli voluit & celebrari, eximium
quidpiam haud dubiè ac dignum altissimis mentibus
innuere fategit. Certè, nisi me omnia fallunt, hoc inter
cetera potissimum, quod fortitudinis uti pronior in-
sævitiem lapsus, ita amplior oppidò & excellior laus
fit, quum eo perverfitatis se abripi nequaquam passa,
æquali potius cum Clementia fastigio firmiter infi-
stat, ac pari cum illa æqvitatibus lance quovis tempore
libretur. Tantum enim utiq̃ve abest, ut Comitatus Se-
veritati, ut Gravitati Bonitas, ut Humanitas Majestati
quidpiam derogat, ut potius sororio quodam vinculo
velut connexæ omnes tantò frivorem laudis gloriæ-
q̃ve concentum pariant. Deinde, sive inter Divos nu-
mera-

merare colereque Cæsarem constituissent Romani, perſpectum omninò habebant, non alià eum propius ad Deorum naturam acceſſiſſe Virtute, quàm Clementià, quæ Claudiani effato, ſola Diis nos æquat; five inter Principes imperii ſummos ac celeberrimos ſummo ac principe loco haberi eum vellent, non alià æq; quàm Clementiæ ipſius inuſitata perenni memorià id effectum iri prudentiſſimè ſtatuebant. Etenim rectè in hanc rem Seneca divinus:

*Pulchrum eminere eſt inter illuſtres Viros;
Conſulere Patriæ, parcere afflictiſ; ferà
Cæde abſtinere, tempus atq; iræ dare,
Orbi quietem, Seculo pacem, ſuò:
HÆC SUMMA VIRTUS, PETITUR HAC
COELUM VIA.*

Et eſt, ubi Romanæ Eloquentiæ Princeps, Cicero ita Cæsarem compellat: *Nihil habet nec fortuna tua majus, quàm ut poſſis, nec natura tua melius, quàm ut velis ſervare plurimos.* Ubi ſanè laudis ac Dignitatis Cæſaræa utramq; velut paginam optima Virtutum CLEMENTIA conſtituit.

Atq; hæc eadem cum & *incluto Noſtro Julio Cæſari*, ELECTORI, inquam, *Sereniſſimo* propria laus, primaq; ac præcipua facilè dos fit, quòd fortitudinem ſummam ac Gravitatem pari Clementia temperare dicerit, ſicq; non tantum ſtrenuum ſeſe GEORGIUM, belli pacisq; ſtudiis inſignum, totoq; orbe celebrem, ſed JOHANNEM quoq; *Gratiſſim*, & ad manſuetudinem ſummam planè compositum univerſim præbeat; quumq; ipſa adeò *Diei & Nominis Johanni* iſta *vitas Clementiæ* nobis memoriã præ ceteris in Principali illo ſaſtigio Virtutibus eminentiſſimis inſinuet atq; commendet, nihil à Feſti hujus auguſtiſſimi religione alienum, nihil Electorali ſplendore indignum, nihil deniq; Veſtro RECT. MAGN. *Auditor* eſque *Honoratiſſimi*, obtutu atq; arbitratu benigno ingratum me admiſſurum exiſtimo, ſi celebrandæ feſtiori

ftiori Lucis Solennitati & Honori qualicunqve,
 non aliud, quam CLEMENTIÆ quoddam TEM-
 PLUM, arte quidem nullâ, nisi Oratoriâ quadam exstru-
 ctum, nulloq; cultu exquisitiori perpolitum, religiosum
 tamen oppidò & in nostris omnium animis haud du-
 biè perennaturum, laudatâ à Germano meo PO-
 TENTISSIMI ELECTORIS Fortitudini, ejusque in
 honorem positâ Julianæ Statuæ subjectissimâ mente
 manuq; consecravero. Quod ipsum molienti opus vi-
 res equidem se sanè subtrahunt, utpote tantò imbecil-
 liores, tantoq; magis impares, quanto illustrior, ac splen-
 didior & Persona, cui dicatur, & ipsa est Structura e-
 rigenda. Etenim nec Architectonicæ peritus artis, nec
 iis Oratoriæ prædiis instructus sum, ut, quod solidita-
 ti & elegantia ædificii desit, coloribus, aulæis, simili-
 busque phaleris velut & mangoniis tegere ac exorna-
 re possim. Cæterum in magnis ipse conatus laudabilis
 est, sæpiusque sufficit, vel voluisse. Nemini fraudi fu-
 it DEum colere quocunq; possit modo, & res viles
 templis dicata à Consecrantis animo non rarò preti-
 um sumserunt. Vestram autem, H.A. Benevolentiam
 atq; auscultandi studium, quin mihi etiam *infra* argu-
 menti dignitatem dicturo litis probaturi, dubitare me
 minime facit, quum erga ipsum, qui DEus nobis hæc
 otia fecit, *Principem. Serenissimum* devotio; tum quem
 ante me dicenti Fratri declarâstis haud obscurè, favor
 & attentio benignissima. Cujus continuandæ studi-
 um enixissimâ animi contentione rogo, ut ope vestra
 ac gratiâ sublevato & mihi primam operi ulti-
 mamque manum tantò lætius ac felicius imponere
 liceat.

Tractatio
 Siftens
 TEMPLI
 I.
 Fundamen-
 tum.

Quæ prima igitur ac præcipua faciliè Architecto-
 rum cura esse solet, ut jaciendo dignè fundamento
 solidissima quæque seligant, quæ & ætati, &
 moli ferendæ paria cum primis visa fuerint; eâ verò me
 sublevat *Syngeius*, Orator Græcus commodum inge-
 rens: εὐσεβεία δὲ πρῶτον ὑποθελελήθη, καὶ τῆς ἀσφαλείης ἐφ' ἧς ἐστὶ
 ἔα τὸ ἀγαλλμα ἐμπεδον τῆς βασιλείας. *Pietas*, inquit, *primum*
subster-

substernitor, fulcrum, cui firmiter simulacrum hoc re-
gni insistat, firmisimum. Haud alieno à Syracidis, Da-
 vidis, aliorumqve Θεοπνεύτων dictamine, quò Pietatem
 omnis boni initium ac fundamentum passim adstruunt.
 Ac mirari poterat subire animadvertentibus, quo Zelo,
 quàmque unanimi prope suffragio atqve concentu, qui
 inter Gentiles imperantium animos dignis imbuiere præ-
 ceptis sategerunt, idem olim incularint. Πρώτον η̄ περί τει-
 ων Δημέλεια; prima, inquit Aristoteles in Politicis, divina-
 rum rerum cura esto; Subjungit alibi ratione: τὸς θεὸς ἐν-
 νοσῆρας ἔναι τοῖς μᾶλλον αὐτοῖς τιμίον. DEOS proniores esse affe-
 ctu illis, qui maximè folicitudè eos cultu prosequantur.
 Etenim sanè Religio & pietas, quum per se ad concilian-
 dam DEI gratiam valet, tum suos & in societate humana
 maximos habet effectus, quæ Grotiana in hanc rem ver-
 ba sunt. Atqve ut prudentissimè apud Xenophontem
 Cyrus ait, subditos hoc sibi additiores fore, quò DEI
 essent reverentiores; ita vicissim, ex Aristotelis senten-
 tia, minus metuet populus, iniqva se aut indigna un-
 quam passurum à Principe, quem religiosum credat.
 Quare nec ego firmiori alià aut duriori in rupe, quàm pi-
 etatis ac religionis collocavero, quod molior, CLEMEN-
 TIÆ TEMPLUM; quum præsertim ea & ipsi, cuius id
 Honoribus paratur, ELECTORI Pissimo optumè
 conveniat? Quotus enim quisque nostrum est, quem
 lateat, quàm religiosi oppidò auspiciis & sumerit is
 imperii sui fasces & in hunc usque diem, (ò perenni
 faxit DEUS felicitate!) tueatur? Memineritis Aud.H.
 nec sine acerbissimi doloris sensu memineritis, quæ an-
 te quadriennium istud fata Patriæ fuerint, quum post
 ereptum Beatissimæ Memoriam PRINCIPEM PATREM
JOH. GEORGIUM II. edecumatum
 Principalis Gloriæ ac Virtutis exemplar, summus quo-
 que Sacrorum Saxoniorum Myta & Antesignanus
 MARTINUS GEIERUS (vah! quàm augustum Ecclesiis no-
 stris nomen, & nisi cognominibus LUTHERO ac CHEM-
 NITIO Duumviris nulli facile comparandum!) ad aulæ
 cœlestis sacra evocatus, afflictissimas Patriæ lugentis
 & cum

& cum peste insuper etiam luctantis res, tantò pejori ac turbulento magis loco reliquerit. Quid verò tùm SERENISSIMUS Noster? Non admovit capeffendo regimini mentem manumve, quin de surrogando dignissimo Successore, in quo vitæ ac doctrinæ dotes pari lucerent jubare, Lucto, priorem ac sanctiorem curam susciperet. Nòrunt, nec sine summa animi oblectatione referunt, qui primis tum ELECTORIS autoritate celebratis interfuere Comitibus Dresdensibus, quum *Potentissimo IPSIVS Nomine, Illustrissimus GERSDORFFIVS* ad inclutam Statuum concionem prima faceret verba, & exposità novi Electoris voluntate ac consiliis, de religionis quoque negotio sanctissimo, tuendâque more Majorum ejus puritate fidem faceret; quò annuerit gestu pientissimus Princeps, quàm moverit lacertos manusque ac oculos, hostibus veritatis extrema velut minitantes, quò colore genas tinxerit sanguis Electoralis, jam subfiliens quasi ad tingenda, ubi religionis necessitas urgeret, hæreticorum cadavera. Credo prælagisse sibi aliisque tunc divinum pectus, quale se paulò post præbiturum esset, cum infensissimus Christiani nominis hostis, turbatis valdè attritisque Austriae & Pannoniæ rebus in una Viennensium arce totius Christiani orbis libertatem atque fortunas, quantà vi poterat immanissimâ, peteret ac infestaret. Tali scilicet, tamque coelesti percitum impetu & heroico plenum Spiritu, ut ad præsentissima, quævis objectabatur pericula, immotum planè ac imperterritum, editi facinoris insolitâ magnitudine, & amplissimò Victoriæ fructu, superioribus seculis gloriam admeret, posteritatis fidem propè omnem impediret.

Porro circa eadem propemodùm tempora accidit, ut à Pontificiorum caltris emissarius Episcopus tunc Tinenfis, quod vi apertâ non licebat, clanculùm & ementitis concordia ac amoris fraterni blanditiis subvertere, quantum in ipso erat, religionis nostræ fundamenta non erubesceret. NOSTER majori hinc curâ atque vigilantia opus esse ratus, quàm si aperto ageretur

retur Marte; non suos tantum per omnem provinciam monuit, nullis se rationibus, promissis nullis, (quippe suppositis cineri doloso ignibus) a vero flecti tramite paterentur; sed & reliquos per Germaniam Principes tempestive rogavit, velint istos Sirenum cantus non nisi obturatis Ulyseâ prudentiâ, verboque divino auribus audire atque eludere. Cogit me A.H. in Patriam amor & erga meritissimum Principem humillima pietas, ut, quò zelo quâve gratiâ, circa Religionem imprimis privilegia ipsi instaurarit, non alienò, ut arbitror, loco hoc deprædicem. Sanè, quod Græci olim post Corinthum everfam, pristinae Libertatis juribus demum receptis, de seipsis prædicabant, nisi mature capti essent, se incolumes esse non potuisse: id nescio an non de Lufatis pari jure affirmari possit, quorum in terris pontificia religio majora haud dubie, jam pridem sumisset incrementa, & ad gangrænae ejusdam instar serpsisset latius, nisi divinis oppidò & benignissimis, aeternâ memoriâ digni

ELECTORIS
JOH. GEORGII I. auspiciis recuperata Saxonicaeque ditioni subiecta Lufatia, haberet in Successore quòvis laudatissimo, quò veritatis Evangelicæ lucem, inter medias etiam vigentis apud se passim erroris Papæi tenebras, intemeratam tueretur. O felicem igitur Patriam, sed felicioram tamen ac felicissimam Saxoniam, cui eadem incluti nostri Electoris provida curâ novum nunc ac duplum exoritur, velut Castoris & Pollucis, Sydus sacrum, **SPENERUS** atque **BEBELIUS**, quorum celebrata per orbem Christianum pietas & in gubernanda Christi navicula fides atque prudentia uti Reipublicæ nostræ benigna atque lætissima quæque fata pollicetur; ita felicissimo eadem eventu & omnigena prosperitate ut coronentur, totò ac piissimo affectu omnes merito precamur.

Ceterum jam baseos hujus sanctæ ac inconcussæ, quæ pietatis est, fiducia, sex columnarum molem totidem Clementiæ artibus & exercitiis constantem, impari licet atque infirma manu imponamus, necesse erit.

II.
Delinea-
tionem.

quidem veteris illius Juliani templi iconem ceteros propè omnes inter à Jacobo Lauro expressum haud inveniò, ad illius alioquin similitudinem nostrum hoc quoad ejus fieri posset, effecturus; non minori tamen ambitu, quàm Pacis templum ibi depictum, & à Vespasiano, ut Svetonius tradit, olim exstructum, nec paucioribus fortè columnis fuisse conspicuum, ex Romano aliisque colligo. Et quandoquidem omnis, quæ à Clementia proficitur actio, vel togæ vel sagi est, utraqve vel publicè omnibus, vel privato, ut dicitur, cuiq; & horum alii merenti ac morigero, alii reprobò, sed poenitentis prospicit; certè è sextuplici hæc, quæ omnis se-
 exerit Principum benignitas, ratione, fenarius columnarum numerus vel spontè nobis enasci visus est. *Q*uas eodem, quò recensuimus jam ordine, non pigebit erigere, affixis cuique fructuum, qui totidem numerò inde resultant, imaginibus longè jucundissimis, usque dum, qui omnia tegere dicitur, *AMOR*, tectum, & quod complanat omnia ac perficit, *FAS* atque *ÆQUITAS* *PUBL. SALUTI* intenta, coronidem operi qualicumq; inter devotas *ELECTORIS* Saluti acclamationes, imponat.

Column. I. Ut autem principe se loco *Togata* offert *Clementia*; ita non possumus non eum lubentissimè ipsi concedere, quippe quæ non sagatà solum, sed & rebus omnibus, quas homini novissè datum est, melior, innumerisque potior triumphis meritò cum ipsa pace habetur. Quæque omnibus omninò hominibus, Senecæ effato, necessaria, maximè autem decora Principibus, ipsique, ut Justinianus ait, Imperiali Majestati planè peculiaris & ad servandam *DEI* imitationem aptissima; non alio certè, quàm summo dignissimoque loco poni meretur. Atque hinc factum suspicari facile licet, quòd *Reges* omnes ac *Principes* ipsique adeò *Imperatores* inter splendidissimos *Dignitatis* suæ titulos & quòd compellari lubentissimè gestiant, non alium, qui quidem ex *Virtute* aliqua descendat, quàm *Clementiæ* titulum, unanimi velut consensu atque constantiâ retinuerunt; ut scilicet *Principes ac Domini clementis* *mi* VO-

mi vocentur; quum in reliquis titulis, nullum propè seculum, saepeque vix lustrum aliquod sibi constet. Ita nimirum est, A. H. ad tuendum boni Principis Nomen ac fastigium togata imprimis clementia utramque, quod dicitur, paginam facit, ut eò neque ascendere, hac sine comite, neque consistere diu ac feliciter quis possit. *Qui* enim dissimulare nescit, i. e. pacis artibus & benignitate usus, veniam errantibus facilem concedere, nescit utique & imperare. Itaque dignissimo HENRICI Aucupis Symbolo, tardus ad vindictam Princeps, ad beneficentiam autem velox, Pacem cum hominibus, cum vitiis solis bellum colat, quæ posterior OTHONI II. familiaris erat sententia. Sic ei non omnis ut Caracallæ in ferro salus, sed in liberalitate ac beneficiis erogandis potior voluptas erit, neque omnia ad summi juris, nedum iniustitiæ aut tyrannidis rigorem exiget. Quibus potissimum rebus clementiæ hujus species absolvitur. Cujus insuper utilitas iis sese diffundit spatiis, quibus emetiendis non tempus hoc, nec ipsa vox suffecerit. Unus, qui potissimum hinc nascitur, SUBDITORUM AMOR, modo sufficiat. In quo quantum momenti ad omnimodam imperii ipsiusque Principis felicitatem positum sit, prudentiores quique jam pridem voce & exemplo docuerunt. Ut enim omnes facile Principis Virtutes ac vitia in Subditorum mores transeunt & ad ejus velut normam se componunt; ita mansuetis imperiis mansuescit & ipse parentium animus, & ex affectus Principalis, quod fovetur, igniculis, tantò majorem amoris flammam concipit. E quo pulcherrimo animorum concentu, quid nisi jucundum ac lætabile sperare liceat? Romani certè quum diuturno & perenni more inter solennia sua adseverant, ut in Amphitheatro, Cæsaris cumprimis honoribus sacros homines bestiis committerent, Theodosii demum in gratiam reuuentis ac fastidientis tam dira & cruenta spectacula, desseverunt ipsi ac spontè abstinerunt, tantò majori postea Imperatorem mitissimum affectu prosecuti. Quare, qui vult amari, languida regnet manu necesse est. Nam

H

per-

----- peragit tranquilla potestas
*Quod violenta nequit: mandataq; fortius urget
Imperiosa quies.*

Et longè valentior amor ad obtinendum quod velis, quam timor. Neronis autem, dicam, an belluæ? vox erat: *Oderint, dum metuant*, item: *Nemo sub Imperio liber est*. Quin optimi quique Principum Libertatem amoremque cum Regno miscuerunt. Non commemorabo hic Augusti civilitatem & moderationem summam, quæ illum eò extulit, ut major humanâ naturâ, & Deo ipsi haberetur proximus. Non Titum, Delicias Humani generis, non Antoninum aliaque sexcenta Clementiæ sanctissima nomina percensëbo; unus, qui fortitudinis antea præbuit, nunc Benignitatis quoque sistat nobis edecumatum Exemplar, JULIUS CÆSAR; cujus ea propria quasi laus est, præ qua & vitam ipsam contempsit, cum diceret: *mori se malle, quam timeri*. Jam quid de Saxonico dicam Julio, ELECTORE inquam nostro SERENISSIMO? Qui, ut, quod Poeta dicit, os habitumque Deo similis per omnia; ita ipsius imprimis divæ Clementiæ speciosissimam imaginem vultu ipso, oculis, voce, gestu præ se ferre, non magis ac factò novit exprimere: æqualibus suavem ac pacificum, subditis mitem ac benignum, omnibus affabilem ac beneficum sese exhibens. Atque his pacis artibus, Virtutibusque ipsa PRINCIPIS OPT. augustissima Nativitas jam præluisse olim, haud temerè creditur, quippe quæ in id tempus incidit, quod universa Germaniæ pax, summa inter totius orbis Europæi triputia, mox consecuta est. Et verò quæ poterat alius, quam pacificus benignusque nasci, à SALOMONE TEMPORIS SUI PLACIDISSIMO (JOH. GEORGIUM II. dico, vix aliâ, quam pacis perpetuæ rarissimâ felicitate & ad ejus studium artesque composito prorsus ingenio, inclutum magis ac gloriosum.) Quod melior itaque NOSTER augustiorque TRAJANO ipso habendus nobis erit. Quem cum inter optimos priorum

num temporum Imperatores numerarent Romani, non tamen antè talem futurum noverant, quàm cum jam Dux belli, à Nerva adoptaretur. NOSTRI Bonitas maturius ipsa ex indole & nascendi conditione eluxit, quin & maturius multò re ipsa sese exeruit. O verò felix mihi hic iterùm fortunataque LUSATIA mea, cui benignitatis tantæ primitiis in tui salutem frui & sub auspiciatissimo PRINCIPIS CLEMENTISSIMI moderamine jam pridem Halcyonia agere licuit, ubi PRÆFECTI SUPREMI partes tueri etiam juvenis non dedignabatur.

Uti verò omnem unicè operam dedit semper, ut suis Colum. II. in terris tranquilla & pacata essent omnia; ita quum aliena exorta essent bellorum incendia, mitigandis illis ac restringendis non minorem curam adhibuit: quodq; perpetuò clausum habere non potuit Jani Templum, saltem ne perpetuò apertum esset, providit. Tantò utrinque Virtutum & Laudum concentu, ut togà æq; ac armis magnus, domi perinde ut publicè, boni, liberalis, mitissimiq; Principis Exemplum consummaret, neq; Severitas ac Justitia bellica Lenitati atq; Clementiæ detraheret. Utrinque nimirum sui potens, neq; provocat bella neque timet, & æq; stringendi atq; condendi ferri sciens, in tempus utrumque consult rectè, suorumq;ve salutì strenuus advigilat. Scilicet alieno etiam sanguini tanquam suo parcendum, neq; homini esse homine prodigè utendum ratus, illa demum feliciter bella evenire cum Theudericho Gothorum Rege credit, quæ justis ac probè deliberatis auspiciis & moderato fine peragantur. Perpetuus è ratione Victor siquidem, quod Publ. Syrus ait: perpetuò vincit, qui utitur Clementiâ, quodq; pulcherrimum victoriæ genus Plinius tradit, plures terrore, quam ferro ac clade perdomare didicit. Didicerat id olim pariter Julius Cæsar, qui propter confecta omnia bella civilia & singularem erga cives pariter & hostes clementiam, *Liberator, Pater Patriæ & Dictator perpetuus* salutabatur. Quinq;vages enim bis conferta cum hostibus manu postquam conflixerat, fuso etiam eorum innumero propè

pè numero, plurium tamen vitæ pepercisse credebatur, ut quoties Victor existeret, novum hoc vincendi genus perhiberet, munire selenitate & misericordiâ. Sed quid Romanum illum commemoro Cæsarem? quum in Teutonico nostro plura suppetant, quàm quæ dici dignè a ut breviter possint? Etenim tantò parcior is est fundendi etiam hostilis sanguinis, quanto rectig novit, reddendam & ejus aliquando rationem. Quare CONSCIENTLE TRANQUILLIORI consulturus NOSTER, nec induit temerè & reponit arma in tempore, quæ possit resumere, ubi in publicum expediat, neque satius forte sit, servare civem unum, quàm mille hostes perdere.

Colum, III. Sed dum fieri ita non potest, quin *publicè ac palam*, omnibus suâ profit lenitate Princeps optimus; de tertiæ jam columnæ adstruendo decore non est, quod prolixè laboremus. Suggestit illud Caroli V. in mentem modò veniens inscriptio, monetæ his aliquando verbis impressa: *Quod in Cælis Sol, hoc in terra Cæsar*, ut indicaret Imperator, Solis prolixiorum in sublunaria benignitatem non esse debere, quàm Cæsaris aut cujuscunqve Imperantis in terras subjectas, ceterasqve omnes, quæ ipsius præsidio aut favore juvari possint. Atque hic quidem si Solis nostri Saxonici delineare jubar beneficum sustinerem, vereor ne oculos perstringens animumqve, ipsâ Lucis suæ ubertate me confunderet atque obrueret & ne ab assentandi specie minus abesse videar ipse, quàm à necessitate. At verò non efficitis hic ludere nos elogiis, sed inferioribus longè dignitati ac copiæ dicendorum succumbere, res ipsa & in vulgus nota veritas, vel me taente, loquitur. Nemo hic aditu temerè prohibetur, neque in casum preces fundit, modò æquitati aut Justitiæ non oppidò adversantes. Ut, quod de Julio Marius olim, de Nostro fortè pariter liceat dixisse: *Qui coram Te dicere audent, magnanimitatem Tuam, qui non audent, lenitatem & Clementiam Tuam ignorant.* Quid dicam curam ac sollicitudinem, quam de suis non saltem, sed & exteris gerit Elector Optimus, ut non timori magis quàm amori omnibus sit? Quanto labo-

laborat opere, ut tuti per bellum, pace florentes agamus, utque concussam fortè & infestatam pacem, Bellicâ ipsius Virtute tempestivam ac incolumen recuperemus? Neque verò illud prætereundum hoc loco est, quàm in exigendis tributis ac vestigalibus, boni Pastoris *Tiberianû* partes fideliter expleat, tondentis scilicet oves, non deglubentis; quàmque nec lucri ex re quâlibet bonum aut gratum sibi odorem cum *Flavio* Imperatore habeat. Equidem omnem Reipublicæ conservandæ tuendæque nervum militiæ ac pecuniis contineri, vel *Julio* eodem Magistro didicit; Sanctius tamen cum *Pertinace* credit, minoribus gaudere opibus copiisque, quàm ad divitiarum cumulum per discriminum atque dedecorum vestigia pervenire. QVIN FAMÆ fructum potiorum habet, quàm perennaturam novit, etiam, quum opum terrestrium neque usus neque splendor aut locus jam fortè superfluerit. Ac dubium sanè est, utrum ullâ aliâ, quas eminentissimas habet celeberrimasque Virtutes, majorem sibi gloriam, quàm tot Benignitatis suæ pignoribus comparaverit.

In his verò porro explicandis necesse est, ut cum aliam non unam, tum eam imprimis partem silentio, sed venerabundo, prætervehar, quæ illos tangit, quibus familiarius paullo, aut frequentius saltem, utitur *Serenissimus Princeps*, multoque largiora indolis clementissimæ & propria Saxonibus magnanimis, illud *FRIDERICI SAPIENTIS* Symbolum: *Bonum Principem nihil à Bono Patre differre*. Neque verò se posse satis prædicare fatentur ipsi, singularem illam comitatem ac mansuetudinem, quâ audiat rogantes & monentes, quâ amplectatur obsequentes, laudet ametque merentes bene ac rerum suarum satagentes; quàm gaudeat producere in lucem è tenebris, & digno Virtutem loco ac munere solari. QVOD fit, ut non minorem habeat causam *Nostræ*, quàm laudatissimus inter *Atavos* ipsius *FRIDERICI* ille, cur Deo gratias agat, quod tanto ipsum amore tantæque fide vicissim prosequantur singuli, ut cuiusvis in gremio requiescere tutus ac incolumis possit. QVÂ quidem in felicitate firmisimum & quodvis pro-

pugnaculo, quovis clypeo tutius Regni praesidium sapientissimi quique semper collocarunt. Neque possum quin eam in rem de LUDOVICO FERREO, Thuringiae Landgrafio, historiolum subnectam. Neoburgi tunc arcem ille incolebat, sed munitis omnino nullis munitam. Quam securitatem satis, pro temporum illorum injuriis, magnam cum miraretur aliquando Imperator Gloriosissimus FRIDERICUS I. qui invivendi ipsum gratiam fecerat, respondit Ferreus, cautum jam sibi esse, ut quodcumque liberet triduo, validissimis oppidum muris circumdari posset. Subridens Imperator, joco haec aut parum deliberato animo dici, ratus, id quidem omnium, quotquot ea & amplior forte provincia aleret, murariorum opera perfici minime posse, contendeat. Ille, convocatis subito Vasallis omnibus armatis ac manu fortibus, ut primum nox ingrueret, circumvallabat arcem, itaque disponebat ordines, ut singulae turris prominentioris vicem exleret Comes singulus vel Dynasta. Mox est fenestra ut prospiceret, Imperatorem rogat, qui FIDEM SUBDITORUM & felicitatem Landgrafii miratus, nunquam se pulchriorem in omni vita murum vidisse asseverabat.

Colum. V.
& VI. Atque ejusmodi murariorum ope quod reliquum est aedificii nostri ac columnarum facili pariter negotio absolvetur. Modò ne pigeat Vos, RECTOR. MAGN. PATRES. QUE CONSCR. AC AUD. RELIQUI, aut poeniteat brevissimi temporis, quod colophonem operi mox imponet. Ipsos enim nunc sistam Subditos ac Incolas Saxoniae quae patet, universos ac singulos, sive *probi* sint illi; sive *reprobi*, poenisque adeo vel praemiis digni, aut quodcumque demum censu veniant. Eorum, inquam, omnium fidem appello ac conscientiam. Dicant, quo animo in ipsos fuerit, ex quo fasces Electorales suscepit POTENTISSIMUS JOH. GEORG. III. quam placidum, mitem ac beneficium experti sint, quum absumptas igne domus ac tantum non urbes integras suis excitari sumptibus jussit; quum censuum ac tributorum non mediocrem summam pressis ac inopibus remisit; quum fartas atque tetras cujusque opes ac fortunas ita habuit, ut sub tranquillo ac felici ipsius umbone non minus feliciter

exi-

exigere vitam unicuique licuerit, nisi qui suam se ipse felicitate per scelus summum atque malitiam defraudaverit. Quamquam nec horum aliquis habebit de quo conqueratur, quandoquidem Benignissimus ELECTOR suam nullum unquam sententiam damnat; quin defensionem juris etiam solito ampliolem saepius indulget, omnemque ejusmodi causam Prudentum consilii dirimendam transcribit. Equidem ita cum Augusto Imperatore non solum sentit Noster: *Debere Principem, quæ in Republicam peccantur, exequi, at privatim in se admittat tolerare*; sed & facta sententiam, rectius atque ipse auctor, confirmat. Cujus hic certe parum memor deprehensus, quum & Tullio meritissimo durior & Nasoni Poetae implacabilem se praestitit, nec vel solo isto versu ad diviniorem sensum flexi se passus est:

Flectitur iratus voce rogante Deus. Alia omnia in Nostro experiuntur quotidiè illi imprimis, qui literarum studiis operam navant. In quos non odio saltem non sevit, sed & beneficia ac stipendia, certè si numerum computemus, vel Regis impensis ac fide majora cumulat. Atque hic latior denuo dicendi campus se nobis aperit, quam cui obundo tempus aut institutum nostrum respondeat. Quare sepositis, quæ hic dici merebantur, quam plurimis, ne vestra AUD. HON. patientiam abutar, quod restat, Templo nostro Tectum simul & Colophonem nunc imponam.

Itaque à quo proficitur & in quem resolvitur omnis ^{Tectum.} illa Clementiae ratio, sistendus jam nobis in proscenium est AMOR PATRIÆ. Amori uti nihil arduum, nihil difficile est, ita & supremo à nobis loco facile exponetur. Sed quid exponam prolixius, quem omnes intelligunt ejus esse indolis, ut quascunque temporum ac factorum injurias per æque sufferat & à suis quam longissimè averruncet: ut suos tegat, colat, defendat: ut prona ad benefaciendum bonis, ad condonandum sequioribus faciat, quæ occupavit, pectora: ut tristissima quæque ipsamque adeo mortem subire eadem lubentius faciat, quam permittere, amatam à se rem casu ullo aut facinore temerari? Ea omnia quam convenient in SERENISS. NOSTRUM, vel ex dictis arbitratum facile quemquam confido. Solò nempe is Amore Patriæ inductus, non tantum se suamque vitam ac fortunas discrimini non uni exposuit, totque ac

tam egregia patravit facinora; sed & ut perennioris in Patriam affectus, etiam post fata (quæ serissima faxit Deus!) duraturi pignus daret, FILIUM PRINCIPEM, ELECTORATUS HEREDEM exteris in Regionibus, certè non sine vario variorum casuum periculo, iis excoli artibus fecit ac Virtutibus, de quarum fructu lætari olim Patria abunde possit. Quem ut propediem felicissimis auspiciis reducem exosculari Patriæ liceat, devotissimis merito suspiriis exoptamus! Ceterum uti tritissimâ paroemiâ,

Justitia in sese virtutes continet omnes;

ita Clementiam suo quoque umbone veluti fovet atque complectitur, neque adeo indignum in Templo ejus tegendo locum occupat. Namque & dirigit eam & æquitatis filo tanquam Ariadnæo ad Virtutum omnium metam unicam & summum fastigium, SALUTEM PUBLICAM, (Templi idcirco nostri Coronidem,) recto tramite deducit.

Conclusio. Atque ita demum, A. H. cum Horatio, sed quæ decet modestiâ, exclamare mihi liceat:

*Exegi monumentum ære perennius,
Regaliq; situ pyramidum altius,
Quod nec imber edax, aut Aquilo impotens
Possit diruere aut innumerabilis
Anorum series & fuga temporum!*

Sanè Ephesino Dianæ templo, quod hâc ipso mense olim concrematum legitur, diuturnius vel Vestris ac Posterorum in animis futurum confido. Quibus nunquam excidet, nunquam eripietur grata CLEMENTISSIMI ELECTORIS memoria. Confugite igitur ad Templum hoc Principis Benignitatis, quotquot ullâ vel pietate vel necessitate urgemini, prorsus consili, perinde Vobis Alysii loco futurum illud, ac Julio-Cæsareanum, de quo idem Bulengerus post alios affirmat. Sed memores confugite tanti beneficii, gratæque; mentis tenaces. Quam, cum alia ratione non liceat, voto saltem pio, velut thure oblato, publicè mecum testatam facite, ut, quas non possum ipsi, Jova ELECTORI tribuat pro munere grates!

Illū ergo DEUM Opt. Max. religiosâ ac indefinenti prece poscimus, semperque precemur ac flagitabimus, ut, quæ pro Salute Patriæ, pro Libertate communi ac Religione, pro dignitate Imperii cogitabit aut suscipiet PRINCEPS NOSTER CLEMENTISS. benè prospereque; evenire sinat, faveatque; his Beneficiis suis, nullâ malevolorum machinâ, vi nullâ aut fraude unquam labefactandis! Ut IPSE pariter ac universa ELECTORALIS DOMUS Augustissima omni felicitatis copiâ floreat æternam ac coronetur! DIXI.

GOTTL. CHRIST. VICEDOM.

AB ECCLESIÆ.

Schluß: Aria:

G wird der **Heure Sachsen**
Geld /

Im wahren Contrefait gewiesen /
Und Sein vorlängst bey aller Welt
Erschollnes Tugend-Lob gepriesen /
Hier sieht sein unvergleichlich Bild
Voll Glanz / der Ost und Westen füllt.

II.

G strahlt von **Gnad und Tapferkeit /**
Drim Ihm der Gnaden-Göttin Tempel
Als Ehrenburg wird eingeweyht /
Zum wunder-würdigsten Exempel /
Dass mehr als einer Gottheit Pracht
Die Fürsten-Zier vollkommen macht.

III.

Mars thut es hier alleine nicht
Noch Pallas: Auch die Charitinnen
Bestrahlen sein **Chur-Fürstlich** Licht
Und lassen Ihn das Lob gewinnen
Dass Er zu Krieg und Friedens-Zeit
Dem Lande Schutz und Trost verleiht.

IV.

Die tapfere MUSE sieht für den **Riß**
Und zeigt sich dem Feinde forne /
Der Türcken-Mond sind noch gewis
Ein Chur-Schwert-mahl an jeden Horne /
Ob Er es gleich gar bald bey Wien
Begunt im Flicken ein zu ziehn.

V.

Das HALBE / der **Hohen Weisheit Thron**
Erwiegt was **Ruß** sey oder **Schade** /
Und theilet eines jeden Lohn
Nach dem Erswerth / von **Zorn** und **Gnade** /
So / dass die **Billigkeit** nicht leicht
Dem allzu strengen **Rechte** weicht.

VI.

Das MIE / das der **Feinde Blitz**
Und **Furcht** und **Schrecken** war gewesen /
Wird bald ein holder **Gnaden-Eis**
Und lässt iederman genesen

R

Der

Der sich in Demuth nieder beugt
Und seine Schuldigkeit bezeugt.

VII.

Den **YHWH** klinge nicht immerfort
Der Knall der donnernden Metallen;
Sie nehmen auch ein Friedens-Wort
Gar leicht zu gnädigen Gefallen/
Wann Ruh und Ruh für jederman
Im Lande drauß ersprießen kan.

VIII.

Sannleucht die **Huld-Göttin** den **MUND**/
Daß Er nur Lieb und Gnad ausstreuet/
Und durch gewünschten Friedens-Bund
Das Hochbeglückte Land erfreuet.
Daß also Ernst und Gnaden-Schein
Hier immer zu vermischt seyn.

IX.

Drüm strahlt des **Sachsen-Heldens** Bild
Mit einer doppelt-hellen Sonne/
Die **Muth** und **Huld** mit Glanz erfüllt
Zu aller Menschen Ruh und Bonne/
Und führt die Überschrift: **Die Druff**
Hegt einen **Cesar** und **August**.

X.

Und wohl, daß wir an diesem Bild'
Auch schon zwey Neben-Sonnen sehen/
Die, wenn die späte Zeit erfüllt/
Sein Licht nicht lassen untergehen
Und stellen stets in neuer Zier
Das Götter-gleiche Bildnis für.

XI.

Wohlan! es sich des **Sachsen-Stammes**
Chur-zürstlich Bild in vollem Glanze/
Als wie die Sternen **Abrahams**/
Bis es einft, wenn diß große Gange
Sein Sonn-und Sternen-Licht vertiehet/
Mit Himmels-Glance wird beziert!

105 (0) 50

An

Anhang
Des
Untertänigsten Reise: Bunsches /
Welcher / als
Die Durchlauchtigsten Hur: Fürstinnen
Von Sachsen und Heidelberg /
K. K. K.

Nebst Tit.
Des Hur: Sächsischen Prinzens /
Herrn Friedrich Augustens /
Hoch: Fürstlichen Durchl. K. K.
Auff der Reise nachher Holstein und fernher zu Einholung
Ehrer Hur: Prinzl. Durchl.
zu Sachsen / K. K.
begriffen waren /

Und am 5. Julii 1686. alhier zu Wittenberg
ein Nacht: Lager hielten /

In einer geringen Nacht: Music /
Im Nahmen
Derer alhier Studirenden
von Bisthum und Biser /
gehorsamsft/ob wohlth eifertigst
abgelegt wurde.

I.

M Ehr als beglücktes Tages: Licht /
Du bist uns allzufrüh entronnen;
Doch mangelt uns an Lichte nicht /
Nachdem die Theuren Landes: Sonnen
Durch Ihren hellen Gnaden: Schein
Uns mehr als Licht und Sonne seyn.

K 2

Drümb

II.

Sümb heißet die tieffste Pflüzt und Freud'
 Ein möglicst Opffer zu gebahren /
 Im fall sich Ihre Götlichkeit
 Durch schlechten Zuruff läset ehren /
 Und wann ein Wunsch der treu gemeint/
 Vor Ihnen als ein Wehrauch scheint.

III.

Wenn Ihren Welt-erschollnen Preis
 Durch unsre Stammen zu erhöhen
 Wird unsre Niedrigkeit mit Fleiß
 Vor dismahl sich nicht untersehen/
 Weil solches in so kurzer Frist
 Der größten Kunst unmöglich ist.

IV.

Wir ehren Ihrer Gottheit Zier
 In tiefster Demuth nur von ferne
 Daß man die Dienst- und Dank-Begier
 Indeß aus schwachen Zeichen lerne /
 Bist einst die Zeit und Ihre Gnad'
 Uns Krafft verleih zur vollen That.

V.

Der Himmel sieh' Euch stets zur Eit'
 Ihr höchstgepriesnen Landes-Mütter/
 Und laß' ein Englisches Geleit'
 Abwenden alles Ungehütter/
 Bis Ihr des Landes Zier und Krohn
 Uns wiederbringt / den Theuren Sohn!

VI.

Nach D^{ies} sey nichts als Glück beduoft /
 Und heyl auff allen deinen Wegen /
 Durchlauchtigster **KONIG AUGUST** /
 Des Landes Ander Trost und Seegen/
 Damit die Sachsen-Kaite nie
 In einem Zweig alleine blüh!

Nobile par Fratrum, quos gloria gentis avitæ
Excitat in laudes, perpetuumque decus.
Pars orbis melior, pars optatissima Phœbi,
Pulchrum naturæ se superantis opus.
Uttere luce Tuâ, nomenque per æthera notum
Irradia flammis luminibusque novis!
Sic aquilæ generant aquilas, sic lætior exit
Phosphorus, & Solis nunciat effigiem.

Lub. meritoq; facieb.

Theodorus Daffovius, P. P.
p.t. Acad. Rector.

Fortibus in Mundo *Clementia* propria fertur,
Nam faciles motus *Mens* GENEROSA capit.
Fortia supponit, *Nonfortia* surrigit HEROS;
Maxima Magnanimus tollit & *ima* levat.
Parcere subjectis, sed *debellare superbos*
Dicitur ipse *Leo*, quod mage *Fortis* amat.
JULIUS, *Augustus Cæsar*, *fortissima* quæque
Vicit, & omne suum *Nomen* ad *astra* tulit.
Magnus in *Orbe* fuit sic *Nomine Fortis*, ut inde
Nomine Clementis major in *Urbe* foret.
Tullius est testis *tutamine pro Marcello*,
Clemens hoc *Forti* non magis ullus ei.
SAXONICOS ELECTORES hæc *Utraq; Virtus*
Evehit in *cælos*, vel *super astra* vehit.
HEROAS *Fortes Clementia* cælitus ornat,
Aurea sic *Pacis tempora Terra* colit.
Hæc *VICE*-dum *DOMINI GENEROSO peccore* condunt,
Nescit in *occulto lingua* latere diu.
Virtutes ELECTORUM Par Nobile FRATRUM
Miratur, DOMINIS dat. *Sacra cuncta fide.*

L

ILLU-

ILLUSTREM VICE quem DOMINUM *Lusatia* laudat,
HUNC GENEROSAM PATREM *BIGA* referre cupit.
Felices PATRES, quos *Prolis Gloria* surgit!
Felices NATOS, quos PATRIS ACTA vehunt!
SAXONIS HEROIS *Fortis Clementia* surgat,
MUNDI MAGNATES inter ad *astra* migret?
Audaces vincat, *pressis*, *Clementia* parcat,
ELECTORALIS *floret* usque DOMUS!
ILLUSTREM VICE DOM *Meritorum* summa coronet
Gloria, & in NATIS *Vivat* IMAGO PATRIS!
GRATIA plena DEL, CLEMENTIA PRINCIPIS ornet
ILLUSTRES JUVENES! Hoc *mea* Vota ferunt.

GENEROSISSIMIS DNN. FRATRIBUS,
In Spem PATRIE Certam Natis, VICE-
DOMINIS, pietatis & felicitatis Omnis
ergo f.

Johannes Deutschmann / D.

R Emunerandi Heroas, Generosissimi Domini, variare morem, & pro diversis populorum pietate non uno modo insticat, neminem, nisi qui in historia planè sit hospes atque adeò ingeniosi subjectorum erga optimæ notæ Principes amoris prodita monumenta juxta cum ignarissimis nesciat, latere potest. Sed cum Magnatum fortuna non desideret compensandi vices, neque parentium copia suggerat restituendi facultatem, rectè existimasse, videri poterunt, qui verbis potius summas Principum virtutes peragrandas esse dixerunt, quam ut post fata fugientem quorundam famam Saxi atque metallis victuris in injuriam fati atque invidiam, annorum monumentis homines laborent adstringere. Fluxerunt inde Orationes Panegyricæ, quas vocamus, qualem perfectæ, si Casaubono credamus, artis nobis reliquit Plinius, quæ tamen censuram, hac in re, uti in plerisque aliis admirationem prudentiæ judicatrici affectantis Boccalini effugere haud potuit, acerbis nominibus perstringentis omnes, qui in vivorum Principum laudem scripta & orationes adornarent, quasi id nullo prorsus modo sine adulationis nota suscipi queat. Enim verò vota excitantur & obsequia, si vivo adhuc Principe ipsa pietas tam pulchram subinde refricet memoriam, & inter iteratas audiendi delicias disleratur, quomodo colligendis virtutis Principis vestigiis non modò per multas exterarumque regiones eundem

undum, sed nubes & coelorum adyta referenda esse, unde felicitatis origo constare possit: quomodo eadem magnanimitate summâ omnia aggrediatur, quâ horrenda cuncta despicit, tam à caelo securus auxilii, quàm ab animo certus fidei: præterea si princeps non tam implicatus ad severitatem, quàm propensus ad misericordiam & ab innocentia clemens, qui rectè faciendi omnibus non tam imponere necessitatem, quàm incurere voluntatem, neque tam timere Leges, quàm propter se diligi malit, ostendatur. Quibus auditis quis erit tam præfractæ negligentia, aut adeo ab obsequii sanctimonia alienus, quin vota sua procius publicis conjugat, ut Deus propicius Principem ejusmodi conservet, & vel de suis annis ipsi annos adaugeat. Neque igitur vestræ pietati, GENEROSISSIMI DOMINI, scrupulum injicere poterit istius hominis, qui veræ laudis indolem ignorasse videtur, cavillatio, quò minus FORTITUDINIS atque CLEMENTIÆ Serenissimi ac Potentissimi Saxonie Electoris JOH. GEORGII III. in cujus nomine omnia ad æternitatem famæ conspirant, imagines in templo famæ dedicaretis. Vivit equidem cum Sole & Luna virtutum Herois nostri ac Patrie Patrie memoria, quarum nulla est, quæ non rem voluminis abundè suppeditet: quò singula summa momenta hujus gloriæ in secula migrent, & posteritati quoque innotescant. Vestrum autem, VICE-DOMINI GENEROSISSIMI, vel eo nomine nomen omnibus charum æstimatumque erit, quod tam aptos & disertos publicæ voluntatis interpretes atque præcones laudum eminentissimarum in nostro Principe, Romani Imperii & exterarum quoque nationum suffragiis munitarum stiteritis: neque dubium est, quin in hac Fortitudine & Clementiâ, tanquam minimè lubrico fundamento fortunæ & famæ domicilium ædificare, atque adeo avitam laudem consequi valeatis, quam spem ex animo vobis gratulatur

Joh. Fr. Mayer, D. & P. P.

*P*roximus hic gradus est, quo Vos, simulacra Deorum
 Qui geritis, Rerum Domini, nunc altius ire,
 Æternaque ipsos Superos æquare potestis
 Famâ, si virtus, si Vos clementia terris
 Optatos reddant; duo sunt hæc Numine digna:
 Numine major erit, qui horum, Tibi, Maxime SAXO,
 Præripere audebit palmam. Quis SAXONE major?
 Ipse sua dextra à Turcis servasse Vietnam
 Gaudet, & Ære suos, galeâque onerasse lacertos:

L 2

Fortior

*Fortior HOC nemo est, hic Clementissimus unus,
Qui fuit in Teucris, & servantissimus æqui;
Ut non immerito Vos lucubrare moverent
Tanta Trophæa Ducis, Vos, qui modo Leucoris hujus
Et decus, & robur, patriæ spes larga vegetis,
Nobile Par Fratrum, studiis, Virtute decori,
Quos DEUS ad Patriæ sibi servet commoda nostræ!*

Gratulabundus deproperabat

D. Godofredus Strauß/P.P.

DUm Patris Patriæ memorantes Leucoris audit
Laudes, hæc visa est lætior ore loqui:
Ter mihi salvebis, Fratrum lætissima biga!
Quâ Phœbo satagit gratius esse nihil.
Immortale tibi majorum gloria nomen
Conciliat; majus sed dabit ingenium.
Omina Leucoridos rata sint! Ad maxima nata
Pectora surgatis nomine in astra, precor!

D.G. Michaël Heber, P.P.

PARI
FRATRUM GENEROSORUM

S. D.

JOH. HENRICUS BERGER,

J. U. D. & P. P.

Dixistis è cathedrâ solenni, applaudentibus
Patribus, ornatè; Quo nomine VOBIS imò omnibus, quorum
interest, gratuler; Tantò certè diligentius, quantò alacriores VOS
in viâ Juris, quam haud ita pridem ingressi estis, experiar. Par est
& concinnitatem morum & ingenii solertiam, quæ in clarescit, in
publicis tabulis exempli loco listi, iis præferim, quotquot verè
Nobiles verè Generosi usurpari gestiant. Agite verò, O MEI, &
ut cœpistis persistite indies magis magisque maçti. Insignis uti-
que spes ubique affulget, ex VESTRIS virtutibus GENTI VICE-
DOMINORUM, cui feliciter inserti estis, ingens decus accessurum.

GENE-

GENEROSISS. FRATRUM VICE-
DOMINORUM PARI

S. P. D.

GEORGIUS CASPAR KIRCHMAJERUS,
Prof. Publ.

Nisi Nascendi conditio Vestra Generosorem & exci-
tatam ad summa indolem sponderet; ipsa, quibus in-
nutrimini, pulcherrimarum rerum studia indubitato es-
sent argumento. Aquilarum certe, etiam teneriorum
primus hic labor ac velut domus-cœlia traditur, ut Solis matu-
rè ferant radios, ac propiori subinde & inconnivi obtu-
tu arbitrentur. SOLEM Augustissimò ELECTO-
RE splendidiorem Saxonia non agnoscit, nec forte Chri-
stianus, quâ patet, Orbis. EJUS Virtutum Sereniss-
mos radios non modo coram haud ita pridem Vos hic
susplicere, multaque PRINCIPALIS Gratiaë pigno-
ra devotè exosculari meminimus; sed & suspiciendum,
idem aliis jubar diserto nuper sermone exponere, ma-
gnâ cum voluptate, publicòque plausu audivimus. Ma-
gdi eâ, ceterisque dotibus, in quibus & ipse POTEN-
TISSIMUS ELECTOR, & Patria, & Parens illu-
stris & Academia hæc, & qui Vestra nunc juvant ac
moderantur studia, habebunt olim, quod Sibi & Vobis
abunde gratulentur!

Mortalitatis elevato limite,
Impressa cælo gloriæ vestigia
PRINCEPS per orbem seminavit ENSIFER,
Æquans SECUNDUM gratiâ, felicior
PRIMO, JOHANNES TERTIUS GEORGIUS,
Divinitatis particeps HEROS, suis
Pater benignus, exterarum gentium
Amor, fugatis terror ipse Barbaris,
Alterq; Turcis oppido MAURITIUS.
Quem nulla dignis prosequetur laudibus

M

Æras

*Ætas, nec ulli conticescent posteri.
Vos, qui Juvencæ promittis fructum modò,
Devota dum sic imperavit PRINCIPI
Vixtumiorum, gentis antiquæ, domus,
Latus, quod opto, utrumque claudetis. Viri.*

Sinceri affectus, boniq̃ve omnis
causâ f.

Michaël Waltherus,
Prof. Publ.

ILLUSTRI FRATRUM PARI
publicè solenniterq̃ve peroranti
S. D.

Christianus Röhrensee/
Prof. Publ.

DUO præcipuè sunt, quæ generosam mentem oc-
cupare debent, studiorum genera, Eloq̃ventia & Sapientia: quo-
rum posteriùs justî honestiq̃ve fundamenta jacit, agendiq̃ve formam
imprimit, quæ deinceps in universâ vitâ servatur; prius linguam fini-
git, ac id præstat, ut quæ in re civili ac negotiis publicis sapienter no-
biscum putavimus, aptè ornatâq̃ve oratione exprimamus. Atq̃ve
hæc tam arctè copulata & inter se devincta sunt, ut nec efficax,
communiq̃ve egregio proficua esse possit sapientia, quæ eloq̃ven-
tiâ destituitur & evanida plerumq̃ve, imò noxia evadat disserendi
vis, cui sapientia deest. Quò magis decorum Vestrum institutum,
est, GENEROSISSIMI JUVENES, quò utramq̃ve juogitis, non
illam sterilem quidem ac ineptam, quæ tota defūdât in orationibus
& quæstionibus contentiosis, tantumq̃ve, altercationi ac exere-
ndo ingenio comparatis, sed dignitate augustam, usu præstantem, quâ
præclara pectora ad magnæ fortunæ cultum excitantur. Testa-
tum id facit nobile illud specimen, quod cum Academiæ plausu
nuper admodum edidistis. De quo & Vobis impensè gratulor, &
DEUM veneror, ut fospitet Vos, ac erecta Vestra, planèq̃ve illustria
ingenia iis, porro imbui artibus concedat, quas PATRIÆ requirit
utilitas, Potentissimus PATRIÆ PATER magni facit, ac Perillustri
PARENS Vester inuſitatâ dexteritate exercet.

Per-

Perquam Generosis Fratribus,
CHRISTOPHORO FRIDERICO, & GOTTL
LOB CHRISTIANO VICEDOMINIS,
Illustri propagine ECSTAEDTIANA oriundis,
C. S. SCHURZFLEISCHII.

QVod bene utriusque veritat. festo ritu agitiū Natalem maximi PRINCIPIS,
& ut par est, tempore ad dicendum opportuno, tam scitā, quā solēni
oratione colitū, acrite celebratis. QVO fiet, ut posteris notum testatun-
gue sit, digna clientelū reputari obsequia, qua Principi omnium charitates
complexo, tam laeto tamq. auspicio imprimis die exhibentur. Dignam Ge-
nere vestro operam sumitū, & Heroi Martio libertatūq. propagatori a-
cerimo, sanctum & solenne officium rependitū, qui nisi ipse nuper caput pro
salute communi barbaris hostibus objecisset, sapremum hoc, credite, vobis,
nobisq. Patria gaudium fuisset. Atenim verō Princeps, quem sua fortitudo,
nullis tacenda seculū ē presentissimo tunc periculo eripuit, divino servatū
beneficio est, ut non magis Saxonia, quā terrarum Orbi communis letandū
materia suppeditaret. Felices verō fortunatosq. Fratres, qui occuparunt
gratulandi studium, quod seu pietatis, sive industria contentione quadam,
præcipere aliū cum animi statum habuerunt. Injecit hanc utriusque mē-
tem DEUS, Principum ille custos & arbiter præpens: excitavit animi &
voluntatis similitudine generosissimus Pater, & occasione arripiente sanctus
idem gravisq. autor, cum tempore, vā, feridū Vas admonuit, ut, quam Pa-
tria facitū magnam spem, eam idoneo & apto, nec à pietate sejuncto specimi-
ne approbaretu Principi summo, & ad ornandam patriam maxime erecto. Qui
ut familiaris illustri & equestri loco natus benignē suendas suscipit, & perin-
dulgenter fovet; sic à Vestra gente nihil alienior, plurima ab utroque vel
stram ornamenta expectat, & commoda equē sibi ac Patria pollicetur. A-
gite ergo Fratres, spe & animo pares, equū laudis certamine ad dignum
firpe Vestra cultum excitati, curriculum gloriæ, quod atate optimarum ve-
rum capace ingressi estis, prosperè atque ex animi sententiā conficiatis, &
munia patriæ honorifica pariter atque utilia salvi diu & sospites, in toga u-
triusque feliciter obeatis.

FLorida prælustris, FRATRES, Fœtura Parentis,
QVos circum Virtus nobilitata micat.
Ut vos magna decent, sic magnos HECTORIS aufus
SAXONICI meritò concelebrare juvat.
Cujus ab auspicio fausto & victricibus armis
Libertas Regni Religioque viget.
QVique serenato Vultu ipsò & Corde benignò
Et Charitum & Martis continet omne decus.
Id dum non fictā depingere luce paratis,
Luce decus Vestrum splendidiore micat.

Summe expectationis Pari amore & studio
probatari scribent

CONVICTORES.

M 2

Qualis

Qualis discutiens fugientia Lucifer astra,
 Ant qualis surgit noctis praeannuncius Hesper:
 Quasi, cum primum tenebris aurora fugatis
 Induxit rubicunda diem, sol aspicit orbem
 Lucidus, & primos à carcere concitat axes:
 Talis adeſt Princeps, talem quoq; Saxonis orbis
 Miratur, plenâq; DEUM veneratur accerrâ.
 Hic eſt, qui feſtis felicia ſecula reddat,
 Pacatamq; regis patriis virtutibus oram.
 Hic eſt, qui parcat miſeriâ, reprimiq; ſuperbos,
 Ut merito dubiam teneat ſententia mentem,
 Bellica num virtus, num ſit clementia maior?
 Hic etiam labor eſt vobis, ea cura viriles
 Exſtimulat mentes, generoſo ſtemmate nati?
 Ut melius virtus, nunc hac, nunc illa coruſcet.
 Felices anima! quibus hac contendere primam
 Cura fuit, digno proſus conamine vobis,
 Egregias certe laudes, atque ampla refertis
 Præmia, qua nunquam pallens obliuio carpet.

Unanimi hæc concentu, generoſis VICEDOMINORUM conatibus
 ſolemniter adplaudunt, qui ex ordine Equeſtri, Muſis Leu-
 coreis hodie operantur:

George Job von Milſau.	Heinrich Edſer.
Johann Erſt von Rechenberg.	Hans Chriſtoph von Leſt.
Maguus Edſer.	Johann Daniel von Koſeritz.
Carl Bogieſtaff von Detwig.	Wolff Rudolph } von Ende.
Felix von Maſſinap.	Wolff Carl
Chriſtoph Biſthum von Eſtſtadt.	Johann Jacob von der Dröſel.

CORONIS VOTIVA

αὐτοῦ ἐδίασται

EPHORI CALENI, AD SUOS VICEDOMINOS,
 Solennia nuper Vota, nec ſine plauſu ac gratiâ
 publicè diſpertitos:

Egregiæ Mentēs, Generoſaq; Pectora, Phœbi
 Et Patriæ & Patris Speſq; Decuſq; meum.
 Quàm bene primitias ſtudiorum & pignora mentiſ
 Subjectæ ENSIFERO Vota preceſq; datis!
 Audiit hæc DEUS jam captâq; CÆSARIS armis
 Atque ope SAXONICA BUDA coronat eas.
 Audiat hæc porrò DEUS, & quæ SAXONIS AULÆ
 Et PATRIÆ, & VOBIS commoda, cuncta duit!

Vc 5180

20

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. Some words like "Ergone" and "Votiva" are visible.]

1000

Fou. dig.

m. c.

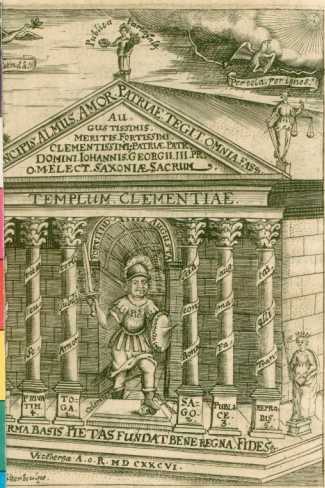
c.

STATUA FORTITUDINIS
 JULIO-CAESAREANAE
 IN
 TEMPLO CLEMENTIAE
 ERECTA, ET
 AUGUSTISSIMIS HONORIBUS NATALITIIS
 AC FELICITATI GLORIOSISSIMAE,
 SERENISSIMI AC POTENTISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI,
 DOMINI

JOHANNIS GEORGII III.
 DUCIS SAXONIAE, JULIACI, CLIVIAE ET MON-
 TIIUM, S. R. IMP. ARCHIMARESCHALLI ET ELECTORIS,
 LANDGRAFII THURINGIAE, MARCGRAFII MISNIAE, ET UTRIUUSQUE
 LUSATIAE, BURGGRAFII MAGDEBURGI, COMITIS PRINCIP. DIGNIT. HENNEBERGAE, CO-
 MITIS MARCAE, RAVENSBERGAE ET BARBY, DOMINI RAVENSTEINI. ETC. ETC.
 METIS MARCAE
 BINIS ORATIONIBUS SOLENNIBUS,
 IN INCLUTAE LEUCOREAE AUDITORIO MAJORI
 ET PANEGTRI PUBLICA
 HUMILIMO ANIMI DEVOTISSIMI CULTU
 CONSECRATA,

A
 POTENTISSIMI SAXONIAE ELECTORIS
 SERVUS HUMILIMIS
O FRIDERICO, & GOTTLIBIO CHRISTIANO
 TRIBUS GERMANIS, VICEDOMINIS AB ECCSTAED,
 DIRIGENTE EPORO,
 M. F. CALENO.

